Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

эгтэмнай 1921 оной абрин 21-hээ гарана | № 142 (14162) | 1973 оной июниин 19, вторник | Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо:

Совет Социалис Республикануудай Союзай наймадахи зарлалай Верховно Соведэй зургаадахи сессиие 1973 оной июлиин 17-до Москва хотодо зарлаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 оной июниин 15.

ПАРТИ БА АРАДАЙ БАТА НЭГЭДЭЛЭЙ ШЭНЭ ГЭРШЭ

Июниин 17-до орон доторнай нютагай Соведүүдэй һунгалта болоо. Республикымнай хүдөө нютагуудта, хото городуудта һунгалта эдэбхи ехэтэйгээр үнгэрөө

УЛААН-ҮДЭ, ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОН

ЛВРЗ. Заводой хүдэлмэридэй тосхон һайндэрэй уряа зунгнуудаар шэмэглэгдэнэй. Үглөөгүүр хэдышье эрһаань, гоёлойнгоо хубсаһа дэһэн хүдэлмэришэд үйл талмайнуудаар һубарижа илбэ. Профсоюзай заводой комитедэй библиотекэ һунгуулиин хоёр участок хидхэгдэнхэй. Үглөөнэй граан часта Советскэ Союй гимн һүр жабхалантайар зэдэлжэ, нютагай Соведтэ дэбжүүлэгдэһэн хүд, басагадай түлөө дууа үгэлгэн захалба.

Заводой үнинэй хүдэлмэшэд, буурал сагаан толйтой болоһон инструменльна цехэй слесарь И. П. игунов, заводой байгуулагһан саг — 1935 онһоо хойтус заводто хүдэлжэһан В. Н. Рощектаев, меническа цехэй ахалагша стер И. К. Воробьев болосад түрүүлэн дуугаа үгэгэдэй дунда бии.

— Иван Константинович, нэй, юунэй түлөө дуугаа жэ байнабта?

— Сэхыень хэлэхэдэ, Эхэ омнай улам һалбаржа, бадэлгэр байдалтай болог КПСС-эй ЦК-гай Генельна секретарь Л. И. режневэй аяншалга амжалтайгаар үнгэржэ, хоёр оно ажабайдалтай ороной түлэгшэд дайн байлдаа бүүзэг, үри бэемнай һайн ябаһай гэжэ һананалби даа, — гээд нүхэр Воробьев харюусаба.

Удаа дараалан һунгагшад ерэжэл, ерэжэл байна. Һунгалтын эхилһээр 30-аад минутын үнгэрөөд байхада 105 һунгагшад дуугаа үгөөд байгаа һэн.

— Лариса, түрүүшынхеэ һунгажа байнат. Хайшан гэжэ һунгаха ёһо гурим тухай һайн мэдэхэ гүт? — гэжэ столдо һууһан комиссиин гэшүүнэй асуухада:

— Мэдэхэ даа, агитаторнууднай һайнаар ойлгуулжа үгөө һэн, — гээд харюусаба. Удаань бюллетенеэ бараад аалиханаар ошожо, урна руу табина. Залуу басаганай хэды ехээр сэдьхэлээ хүдэлгэһыень ойлгонобди. Эхэ оронойнгоо һалбаран хүгжэхын түлөө түрүүшынхеэ дуугаа үгэхэ гээшэ хэды ехэ нангин уялгаб даа.

Лариса Владимировна Халбаева Улаан-Үдэдэ түрэһэн, мүнөө Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтын хари хэлэнэй факультедэй хоёрдохи курсын һурагша.

— Мүнөөдэр минии эгээл баяртай үдэр. Би түрүүшынхеэ дуугаа үгөөб. Депутадта кандидадууд — хүдэлмэришэдэй зүгһөө дэбжүүлэгдэһэн модельнэ цехэй уран дархан Иван Николаевич Лисов, вагоной мөөрнүүдэй цехэй электрик Людмила Макаровна Горбушина гэгшэдэй түлөө дуугаа үгэһэндөө хизааргүй баяртайб, — гэжэ залуу һунгагша Халбаева омогорхоно.

Профсоюзай библиотекын доодо дабхартань һунгуулиин арбан юһэдэхи участок эмхидхэгдэнхэй. Эндэ мүн лэ туха сүлөөгүй һунгагшад хойно хойноһоо һубарилдан ерэжэ, дуугаа үгэнэ. Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ А. Д. Задорожный гэгшын дэргэдэ хэдэн һунгагшад сугларанхай, хөөрэлдэжэ байба. Тэдэнэй нэгэн—Н. П. Димова манай Улаан-Үдэ Шэтэһээ айлшаар ерэһэн байба.

— Танай Улаан-Үдэ хото түрүүшынхеэ ерэнхэйб. Ехэ ехэ барилгануудай хэгдэжэ байһаниинь элеэр харагдана. Түргөөр хүгжэжэ байһан хото ха гэжэ хүрэһөөр ойлгохоор, — гэжэ нүхэр Димова хэлээ һэн.

Иигэжэ энэ үдэр хаанашье ябахада ирагуу хүгжэмэй аялга зэдэлжэ, урма баяраар халиһан Ленинэй ордента ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд Эхэ оронойнгоо саашадаа һалбаран хүгжэхын түлөө үндэр дуугаа үгэжэ байгаа бэлэй.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

МУХАР-ШЭБЭР

Нютагай Соведүүдэй һунгалта аймаг дотор хаа хаанагүй политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэрөө, һунгагшад депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн түрүү хүбүүд, басагадайнгаа түлөө дуугаа эдэбхитэйгээр үгэбэ.

Аймагай ажалшад һунгуулиин урда тээхэнэ ажалай ехэхэн амжалта туйлаа. Тэдэнэр һү, мяха гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэһэн байна. Энэ хадаа республикынгаа алтан ойдо мухаршэбэрэйхидэй ехэхэн бэлэг болоно гээшэ. Аймагта мүнөө үедэ миллион центнер таряа хуряахын тула тэмсэл эхилэнхэй, хонидой нооһо хайшалалгада бэлэдхэл хээд байна.

Июниин 17-ной үглөөнэй 6 часта аймаг доторхи һунгуулиин 28 участок бүхэнэй дэргэдэ митингнүүд боложо, дуугаа үгэлгэ эхилээ. Тус митингнүүдтэ 5200 гаран хүн хабаадажа, 160 хүн үгэ хэлэһэн байна. Тэдэнэр коммунизм байгуулха агуу ехэ хэрэгтэ амжалта саашадаашье туйлахаар бэлэн байһанаа мэдүүлээ. Совет хүнүүдэй ажаһуудал һайжаруулхын, дэлхэй дээрэ амгалан байдал түбхинүүлхын, гүрэнөө саашадань хүгжөөхын түлөө КПСС-эй Центральна Комитедэй, Совет правительствын хэжэ байһан хэмжээ ябуулгануудые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ.

«Эрдэм» совхозой гурбадахи отделениин луговод, урдань колхозой түрүүлэгшэ ябаһан, мүнөө пенсионер Д. С. Санжиев үгэ хэлэхэдээ, парти, правительствын эдэ ехэ ажал ябуулгада нүхэр Л. И. Брежневэй габьяа ехэтэй байһые онсолон тэмдэглэжэ, мүнөө Америкэдэ ошоод байхадаа албан хэрэгээ мүн лэ амжалтатай дүүргэһэй гэбэ. «Знамя Ленина» колхозой залуу хонишон, комсомол хүбүүн Гомбо Цыдыпов түрүүшынхиеэ һунгаха зуураа ерээдүйнгөө бүри һайхан, ажабайдалаа амгалан тэнюун болгохын түлөө тэмсэхэ, залуушуулай һураха, дүрбэн тэгшээр хүмүүжэхэ талада аха заха коммунист нүхэдэйнгөө оролдолгые харюулхаб гэжэ мэдүүлээ.

Харгааһата, Нарһата, Боом нютагуудтахи һунгуулиин участогуудта үглөөнэй 8 часта бүхы һунгагшад, харин аймаг дотор үдэрэй 12 часта бүхы һунгагшадай 93 процентнь дуугаа үгөөд байба.

Б. ЖАМБАЛОВ.

ХАХААМИН

Аймагай промышленнэ предприятинуудай, колхоз ба совхозуудай коллективүүд нютагай Соведүүдэй һунгалтын үдэрые ажалай болон политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтаһан байна. Колхоз, совхозуудай таряашад эртын орооһото урганалнуудай тарилга болзортонь дүүргээд, тэжээлэй урганалнуудые тарижа байнхай. Жэлэй түрүүшын хахад соо гүрэндэ мяха худалдаха түсэб болзорһоонь урид 136 процент дүүргэгдөө. Промышленна предприятинуудай коллективүүд продукци худалдаха таба жэлэй түсэб баһал урагшань дүүргэжэ шадаа. Закаменск хотын хилээмэнэй заводой коллектив социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, КПСС-эй райкомой, райсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн юм.

Нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлдэлгэ хаа хаанагүй эмхитэй гуримтайгаар ябуулагдажа, бүхы юумэнь хаһа сагтаа бэлэн болгогдоһон байгаа. Июниин 17-ной үглөөнэй 6 часта аймаг дотор эмхидхэгдэһэн һунгуулиин 30 участогай үүдэнүүд сэлигдэжэ, шударгы һайн ажалаараа сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө этигэл найдабаринда хүртэһэн хүбүүд, басагадай түлөө һунгагшад дуугаа үгэжэ эхилһэн байна. Һунгуулиин Холтосоной участогта Даша Цыденович Самбилов үглөөнэй 6 часһаа холо урид ерээд байба.

—Эхэ оронойнгоо улам түргөөр хүгжэн һалбархын түлөө, эб найрамдалай бүхы дэлхэй дээрэ илан мандахын түлөө мүнөөдэр дуугаа үгэбэб.—гэжэ Даша Цыденович бюллетенүүдые урнада хэхэ үедөө хэлээ.

Зинаида Цыденова һаяхан 18 наһатай болоһон басаган. Тэрэ комсомолой гэшүүн, Санагын һунгуулиин участогта З. Цыденова бултанһаа эртэ ерэжэ, дуугаа үгэхэ зуураа, иигэжэ хэлэбэ.

—Һунгалтада хабаадалсаха эрхэтэй болоһондоо баясажа ябанаб. Бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан ажалай түлөө, хүнүүдэй һуудал байдалай улам һайжархын түлөө дуугаа үгэһэндөө омогорхолтойб.

Аймаг дотор нютагай Соведүүдэй һунгалта эмхитэй гуримтайгаар, политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрөө. Үглөөнэй 10 часта һунгуулиин 10 участогай һунгагшад бултадаа арадай эрхим түлөөлэгшэдэй түлөө дуугаа үгэжэ дүүргээд байгаа. Һунгуулиин Шара-Азаргын, Утаатын, Дабаатын, Енгорбойн, Харацайн участогуудта һунгалта илангаяа эмхитэйгээр үнгэрөө.

Манай корр.

БАРГАЖАН

Аймагай ажалшад эмхитэй эдэбхитэйгээр һунгуулиингаа участогуудта энэ үдэр ерээ. Баргажанай ой модоной ажахын лесник Николай Иванович Воронков, мүнөө пенсидэ гарһан 86 наһатай Константин Иванович Толстихин гэгшэд баранһаа түрүүлэн һунгабад. Эдэ хоёр нүхэд эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан юм. Тэдэнэр бюллетень абахадаа:

— Манай түрэл Коммунис партиин ябуулжа байгаа политикые ехэтэ һайшаанабди. Манай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Америкын Холбоото Штадуудта ошожо, эб найрамдал улам бэхижүүлхэ зорилгоор хоёр ороной хоорондын харилсаа холбооё үргэдхэхын тулада ехэ хөөрэлдөө хэжэ ерэхээ байһандань бидэнэр, урданай сэрэгшэд ехэ баяртай байнабди. Амгалан сагай түлөө, ажабайдалай саашадаа улам һайханаар һалбаран хүгжэхын түлөө, арадайнгаа эрхим хүбүүд, басагадай түлөө дуугаа үгэнэбди, — гэжэ хэлэбэ.

ХЭЖЭНГЭ

Уржадэр манай ороной ажалшад медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрые баяр баясхалантайгаар тэмдэглэбэ. Энэ һайндэр хаа нютагай Соведүүдтэ болоһон һунгалтатай нэгэ үдэр боложо, илангаяа жабхалантай байба. Хүн зоной элүүрые хамгаалха энэ нангин хэрэгтэ алба хэдэг олохон хүдэлмэрилэгшэд нютагай Соведүүдэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн байгаа. Эдэ хүнүүдэй түлөө манай һунгагшад уржадэр нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэбэ. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын аймагай Чисаанын участково больницын медсестра Евдокия Бадмаевна нютагай Соведэй депутадаар һунгагдаба. Энэ эрхим нүхэрэйнгөө түлөө һунгагшад нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгөө.

ЯРУУНА

Һүүлшын хоёр жэлэй туршада республика доторхи һунгуулиин олон энэ округ байгуулагдаа. Эдэ округуудай нэгэниинь Яруунын аймагай Яндала гэжэ нютагта эмхидхэгдэһэн байна. 139-дэхи энэ Яндалын һунгуулиин округто 100 гаран һунгагшад тоологдоно. Тэдэнэй ехэнхинь геологууд юм. Ашагта малтамал бэдэрэгшэдэй энэ һууринда һургуули, клуб, магазин гэхэ мэтэ нээгдэнхэй.

Тосхон һууринһаа холо, хүбшэ газарта эмхидхэгдэһэн энэ округто хүн зон вертолёдоор ошодог юм. Тиимэ холын һууринай һунгагшад нютагай Соведүүдэй депутадта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудайнгаа түлөө ехэ эдэбхитэйгээр дуугаа үгөө.

Списогтэ ороһон эндэхи һунгагшад барандаа үдэрэй тэн багта дуугаа үгэһэн байна.

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГ

«Байгал» гэжэ һуралсалай туршалгын ажахы гансашье Улаан-Үдынгөө хүдөөгэй аймаг соо бэшэ, мүн республика дотороо мэдээжэ болоһой. Энэ ажахын һаалишад Буряад орон дотороо эгээл ехэ һү haадаг гэжэ үнинһөө хойшо суурхана. Энэ ажахын коллектив һунгалтада тон эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, бултадаа шахуу өөһэдынгөө үндэр һайхан уялгые дүүргэбэ. Теэд тиимэшье байгаагүйдөө арганьгүй, юуб гэхэдэ, тэдэнэр өөһэдынгөө эрхим һайн нүхэр, эгээ ехээр һү һаадаг, республика дотороо суутай болоһон һаалишан Любовь Николаевна Седых гэгшые аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээд, тэрэнэйнгээ түлөө дуугаа нэгэн һаналтайгаар үгэбэ.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

1973 оной июниин 5—8-да Прагада зарлагдаһан, Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй XXVII сессиин дүнгүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин түрүүтэй Советскэ Союзай делегациин тоосоое КПСС-эй ЦК-гай Политбюро, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзөө.

Социалис ёһоной экономическа харилсаа холбооной нэгэдхэмэл программа бэелүүлхэ хэрэгтэ туйлагдаһан амжалтанууд социализм, коммунизм байгуулхын тула СЭВ-эй гэшүүн оронуудай гаргадаг оролдолго хүсэлэлгэнүүдые бүри нягтаар нэгэдхэхэ гэдэг аха дүү коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хараа бодолой зүбые бүрин батална гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ.

Социалис ёһоной экономическа харилсаа холбооё хүгжөөлгэ ба гүнзэгырүүлгэ дэлхэйн социализмын байдал, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай эмхидэл, нэгэдэл саашадань улам бэхижүүлхэ талаар политическэ шухала удха шанартай байха гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюро, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно.

КПСС-эй Центральна Комитет, Советскэ правительство КПСС-эй XXIV съездын, тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1973 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые үндэһэ болгон, аха дүү социалис оронуудтай тогтоогдоһон түгэс холбоогоо бэхижүүлхэ, үргэдхэхын тула шухала бүхы юумэ хэхэ байха. СЭВ-эй гэшүүн оронуудтай экономическа харилсаа холбоогоо улам һайжаруулха, тэрэниие бүри жэгдэ тэгшээр хүгжөөхэ, социалис ёһоной экономическа харилсаа холбооной арга боломжонуудые бүрин ашаглаха ябадал мүнөөнэй шатада онсо удха шанартай болонхой.

КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тус сесси дээрэ СССР-эй делегациин хэһэн ажал ябуулгые һайшаагаад, СЭВ-эй XXVII сессиин шиидхэбэринүүдые зайлашагүй дүүргэлтэ болгохо хэмжээ тодорхойлон хараалха ба бэелүүлхыень хабаатай органуудта даалгаба.

САМОЛЁТ ДЭЭРЭҺЭЭ ЭЛЬГЭЭГДЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев албанай хэрэгээр Америкын Холбоото Штадуудта ошожо ябаха зуураа, Швециин ба Норвегиин газар дээгүүр гарахадаа, Швециин премьер-министртэ, Норвегиин премьер-министртэ амаршалгын телеграммануудые самолёт дээрэһээ эльгээһэн байна.

Л. И. Брежнев Швециин премьер-министр У. Пальмедэ эльгээһэн телеграмма дотороо Швециин правительствэдэ, арад зондо амаршалга дамжуулаад, энхэ тайбан байха, хүгжэлтэ дэбжэлтэ туйлахыень хүсэбэ.

Манай хоёр ороной хоорондохи хүршэ ёһоной, али али талада ашатай туһатай харилсаа холбоон Европодохи амгалан тайбан, аюулгүй байдал ба үгэеэ ойлголсолгые саашадань бэхижүүлгэдэ туһа хүргэхэ гээд этигэжэ байһанаа Л. И. Брежнев элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Л. И. Брежнев Норвегиин премьер-министр Л. Корваллда телеграмма эльгээхэдээ, Норвегиин правительствэдэ, арад зондо амгалан байдал, зол жаргал, хүгжэлтэ дэбжэлтэ хүсэһэн эрхим хүсэлэнгүүдые дамжуулаа.

(ТАСС).

Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Франци ошохо болоһон тухай

Советскэ Союзай ба Франциин дээдэ тушаалтадай хоорондоо зүбшэлэлгэ хэдэг болоһон гуримтай зохилдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Франциин Республикын Президент Ж. Помпидугай уряалай ёһоор Франци ошожо, 1973 оной июниин 25-һаа 27 хүрэтэр уулзалгануудые хэхэ болобо.

Л. И. БРЕЖНЕВ АМЕРИКЫН ХОЛБООТО ШТАДУУДТА ЕРЭБЭ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев США-гай Президент Р. Никсонэй уряалаар июниин 16-да албанай хэрэгээр Америкын Холбоото Штадуудта ерээ.

Советскэ Союзай ба Америкын Холбоото Штадуудай гүрэнэй тугуудай хиидхэгдэһэн, Эндрюс гэдэг Вашингтон шадархи аэродром дээрэ Л. И. Брежневые, үдэшэжэ ошолсоһон А. А. Громыко, Н. С. Патоличев, Б. П. Бугаев, Г. Э. Цуканов, А. М. Александров, Л. М. Замятин болон бусад тушаалтадые США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерс, гүрэнэй секретариин туһалагша У. Стессел, Сагаан байшангай ба гүрэнэй департаментын албан тушаалта түлөөлэгшэд, Советскэ Союзһаа США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг СССР-эй түлөөлэгшэ Я. А. Малик, Совет посольствын хүдэлмэрилэгшэд угтаба.

Ниидэлгын талмай дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа.

Л. И. Брежнев аэродром дээрэһээ Кэмп-Дэбидтэ (Мэриленд штат) тэрээндэ гэжэ тусхайлан бэлдэгдэһэн байра тээшэ ошобо.

Уулзалгын тусхай ёһолол, США-да баталан абтаһан протоколой үндэһөөр, Вашингтондохи Сагаан байшан соо июниин 18-да нютагай сагаар 10 час 30 минутын үеэр болохо.

УЛААН-ҮДЭ, ОКТЯБРЬСКА РАЙОН

Амаралтын үдэршье һаань, хүдэлмэришэдэй тосхонойхид эртэлэн бодонхой, соёлойнгоо байшан руу субажа эхилнэ. Байшангай нюур талада «Һунгуулиин 34-дэхи участок» гэжэ бэшээтэй.

...Үглөөнэй 6 час. Энэ үедэ соёлой байшан соо хүн зон олоороо сугларанхай, нютагай Соведүүдтэ һунгалтын эхилхые хүлеэжэ байба. Һунгуулиин участогай комиссиин түрүүлэгшэ Григорий Яковлевич Макальский сугларагшадта хандан үгэ хэлэхэдээ, һунгалтын үдэртэй дашарамдуулан эгээн түрүүн дуугаа үгэхэеэ ерэһэн хүнүүдые амаршалаа.

Һүүлээрнь хүнүүд хойно хойноһоо урнануудта ошожо, бюллетеньнүүдые табина. Эгээн түрүүн бюллетеньнүүдые абагшадай дунда һаял 18 хүрэжэ, һунгалтада хабаадаха эрхэтэй болоһон хүбүүд, басагад, мүн, пенсидэ гарахаяа байһан наһажаал зонуудшье бии.

Һунгалтын болохо үдэр 18 наһа гүйсэжэ, түрэһэн үдэрөө тэмдэглэхэеэ ябаһан Таня Коновалова түрэлхидтэеэ сугтаа бюллетеньнүүдые абахаяа столнууд тээшэ ошоно. Һунгалтада хабаадаха эрхэтэй болоһонойнь түлөө һунгуулиин участогай комиссиин гэшүүд Таня басагые амаршалаад, гоё һайхан баглаа сэсэгүүдые, һонирхолтой номуудые бэлэг болгон барюулаа. Эгээр түрүүлэн бюллетень табигшадай дунда Алексей Александрович Дульянинов бии. Тэрэ мяха-консервын комбинадай консервын цехтэ ажаллана. Комбинадта олон жэл эрхимээр хүдэлжэ, Октябриин Революциин орденоор шагнагдаһан Алексей Александрович энэ жэлэй июнь һарада жара наһаяа тэмдэглээ. Энэ хүнэй үбсүүн дээрэ үшөө нэгэ — Улаан Одоной орден яларна. Тэрэнь һайнай үеын жэлнүүдтэ шалгарһанайнь түлөө барюулагдаһан юм.

Хойно хойноһоо һубарюулан табигдаһан столнуудта хүнүүд субан ошожо, һунгалтын бюллетеньнүүдые абана. Ажалшадай депутадуудай Улаан-Үдын Октябрьска районой Соведтэ һунгагдахаар дэбжүүлэгдэгшэдэй дунда мяха-консервын комбинадай колбаса хэдэг заводой ахалагша мастер, Социалис Ажалай Герой Клавдия Ивановна Филиппова, Леонид Иванович Оленников болон бусадай нэрэнүүд бии.

Ажалшадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдээшэдэй дунда городской Соведэй түрүүлэгшэ Вадим Прокопьевич Убеевэй, колбасна заводой хүдэлмэришэн Прасковья Ханташкеевна Хамагаева болон бусадай нэрэнүүд оронхой.

Һунгалтын һайндэртэ зорюулан комбинадай культурын ордондо эртэ үглөөнһөө хойшо концертнүүд харуулагдаа, һонирхолтой кинокартинанууд табигдаа.

Мяха-консервын комбинадай 34-дэхи участогта һунгалта эмхитэй һайнаар үнгэржэ, үдэрэй 1 час багта бүхы һунгагшадайнь 90 гаран процент дуугаа үгөөд байгаа.

***

Комбинадай хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг тосхондо эмхидхэгдэһэн һунгуулиин үшөө нэгэ, 33-дахи участогта һунгалта мүн лэ эмхитэй һайнаар үнгэрөө. Эртэ үглөөгүүр һунгалтын эхилхэдэ эгээн түрүүн дуугаа үгэгшэдэй тоодо Андрей Степанович Курапов ерэлсээ. Комбинадта бүхы наһаараа хүдэлжэ, хэдэн жэлэй саада тээ пенсидэ гараһан энэ хүнэй үбсүүн дээрэ Ленинэй орден яларна.

И. БАЛЬДИРОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Мяха-консервын комбинадта ажаһуудаг А. С. Курапов; Мяха-консервын комбинадай һунгуулиин 33-дахи участогта.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

Советүүдэй хүдэлмэри

ХҮДӨӨГЭЙ БАРИЛГАДА—ГОЛ АНХАРАЛ

Барилга һүүлэй үедэ ниитын үйлэдбэриин бэеэ даанхай гол һалбаринуудай нэгэн болонхой. Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор, тэрэ юһэдэхи табан жэлэй туршада бүри ехэ дэлисэтэйгээр хэгдэхэ байна. Гансахан хүн зоной байрын гэрнүүдые барилгада 501 миллиард түхэриг һомологдонхой. Энэ наймадахи табан жэлэйхидэ орходоо 42 проценттээр ехэ юм. Эдэ бүгэдэһөө гадна, промышленнэ ехэ ехэ объектнүүд, хүдөө нютагуудта хэгдэжэ байһан барилганууд гэхэ мэтые гүрэнэй карта дээрэ тэмдэглээ һаа, коммунизм байгуулагшадай дэлисэтэ ажалые элеэр харуулха.

Тус барилгануудай түргэн дабшаса, шиидхэгдэхэ ёһотой хамаг бүхы асуудалнуудынь манай Түнхэнэй аймагта хэгдэжэ байһан барилганууд дээрэ элеэр үзэгдэжэ байдаг юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ аймагтамнай тус тустаа 600 үнеэдэй байха гурбан фермэ, 2.000 толгой мал шахан таргалуулха табан байра ашаглалгада үгтөө, үбэлэй сагта ногоон ургамал ургуулха теплицэ, шубуунай, гахайн фермэнүүд «Маяк», «Сибиряк» колхозуудта баригдажа дүүрэө. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада Тоорын дунда һургуулиин байшан, аймагай түбтэ хэлхээ холбооной, гостиницын, универмагай, хүүгэдэй саадай гэрнүүд баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Саланай совхоз спортивна залтай болоо, Аршаанда шэнэ һургуули нээгдээ, аймагай соёлой байшан шэнэлэгдэн заһабарилагдаа...

Юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ аймагай түбтэ 140 хүүгэдэй байха саад баригдаха, 1.100 үхибүүдэй һураха Хэрэнэй дунда һургуулиин байшан барижа эхилхэ, хүүгэдэй спортивна һургуули нээгдэхэ, 12 квартиратай хоёр, 2 квартиратай гурбан гэр баригдаха, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүүгэдэй саад. Шимкинэй интернат һургуулида спортивна зал баригдаха...

Хэгдэжэ байһан, дүүргэгдөөд байһан эдэ ехэ барилга Түнхэн нютагаймнай нюур шарайе хубилгажа, хүн зоной ажаһуудалые һайжаруулна, ажалшадта эрдэмээ дээшэлүүлхэ, культурнаар амарха арга олгоно.

Энэ табан жэлэй дүүрэтэр үшөө ехэ барилганууд хэгдэхэ. Эдэниие манай аймагта барилга-заһабарилгын участок, барилгын колхозууд хоорондын организаци. Слюдянкын ПМК хэдэг, барилга мүн өөһэдын хүсөөр хэгдэдэг. Барилгын организацинууд муу бэшээр хүдэлдэг юм. Аймагай барилга-заһабарилгын участок мүнөө үедэ түсэбөө муу бэшээр дүүргэжэ ябана. Бэшэшье организацинууд барагаар хүдэлдэг. Тингэбэшье тэдэнэй хүдэлмэри дутагдалгүй гэхын аргагүй. Илангаяа барилгын фондынууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээнь, 1972 ондо һомологдоһон мүнгэнэй 77 процентынь лэ ашаглалгада хэрэглэгдэһэн байна. Мүнөө жэлдэ һомологдоһон мүнгэн үшөөшье багаар хэрэглэгдэхэдээ болохоор. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, колхозууд хоорондын барилгын организацие абажа харабал, өөһэдын баазаар муу байна. Барилгын материалнуудаар өөрыгөө хангажа хүсэд шаданагүй. Энээнһээ гадна, тэдэ барилгын материалнуудаар колхозуудые хангаха ёһотой ха юм. Үшөө тиихэдэ барилгада нютагай материалнууд ехээр хэрэглэгдэдэг боложо шадаагүйл байна гээшэ. Энээнһээл боложо, МСО барилгынгаа түсэб 81 процент хараатайгаар дүүргэжэ ябана. Илангаяа үйлэдбэридэ хэрэгтэй барилганууд саг болзор соогоо ашаглалгада үгтэнгүй һаатана.

Хүдөөгэй барилгын шухала асуудалнууд Түнхэнэй ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй саг үргэлжын хиналта доро байдаг. Тэдэнэй шиидхэгдээгүй асуудалнууд, шанар, ябаса аймсоведэй гүйсэдком дээрэ харагдадаг. Барилганууд дээрэ депутадуудай постнууд хүдэлдэг. Тэдэнэй оруулһан материалнуудаар аймагай Соведэй барилгын талаар саг үргэлжын комисси зүбшэхэ асуудалнуудые сессиин, гүйсэдкомой үмэнэ бэлдэдэг. Иимэ хүдэлмэри хүдөөгэйшье Соведүүдтэ ябуулагдажа байдаг гээшэ.

Барилгын үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдаха бүри шиидхэхэ асуудалнууд олон лэ боложо байдаг. Жэшээнь, ажалшадай ажаһууха байрын гэрнүүдэй барилга абажа харая. Тэдэ мүнөө урданайхяараа үлэнэ бшуу даа. Үнеөхил дүрбэн ханатай, дундаа пеэшэнтэй, газаагаа сениитэй гэрнүүднайл бодхогдонол даа. Мүнөөнэй хүнэй эрилтэ ондоо болонхой, тэрээндэ олон таһалга, ванна гэхэ мэтэ хэрэгтэй, теэд эдэ бүгэдэ хараалагданагүй. Манай Буряадай эрхэ байдалда таарама хүдөөгэй гэрнүүдэй проектнүүд үсөөнөөр хэгдэнэ, зохимо проектнүүд оройдоо олдодоггүйшье гэхэдэ алдуу болохогүй. Энээнһээ гадна, үшөө нэгэ асуудал дээрэ тогтохо дуран хүрэнэ. Мүнөө үедэ аймагаймнай бүхы ажахынууд түб һууринаа шэнэлхэ типовой проектнүүдтэй болонхой. Тингээд үнэн барилга хэхэдээ тэрэ проектээ хараада абадаггүй. Хүн зон дуратай газартаа өөрынгөө шадалай зэргээр лэ гэр бодхожорхино. Тиигэжэ һуурин тосхонууд нэгэ зохид түхэлгүй, гол һайн гудамжашьегүй байха юм. Тиимэ һууринуудые болбосон түхэлтэй болгоходо хүндэ, таримал модо, сэсэг һуулгахада эндэ тэндэ тарашана, муугаар харууһалагдана. Манай һанахада, баталагдаһан типовой проектээр хүдөөгэй тосхонуудай барилгые ябуулхын түлөө совхозуудай директорнүүд, колхозуудай правленинүүд оролдолго гарганагүй. Энэ хэрэгые гурим соонь бэелүүлхын түлөө поселково, сельскэ, сомоной Соведүүд оролдохо ёһотой аад, хайша хэрэгээр хандаһан зандаа.

Хүдөөгэй барилгада олонитые, мэргэжэлтэдые, ажалшадые олоор хабаадуулаагүйдэ аргагүй болонхой. Гадна барилга дээрэ шадаха, бэрхэ хүнүүдые хүдэлгэдэг болохо шухала гэжэ һанагдана. Жэшээнь, автомашина болон трактор, комбайнда тусгаар үнэмшэлгэтэй, һургуули дүүргэһэн хүнүүд табигдадаг. Тиихэдэнь барилганууд дээрэмнай хэншье һаа хамаагүй хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда шадахашье, үгышье хүнүүд ябадаг. Олонхинь лэ барилгын мэргэжэлнүүдые шудалаагүй хүнүүд ажалда абтана. Энээнһээ боложо барилга унжагайрхаһаа гадна, шанар муутайгаар хэгдэхэ баатай болодог. Мэргэжэлтэдые бэлдэхэ асуудалтай хамта барилгые оньһожоруулха, машина техникын хүсэ хэрэглэхэ шухала болоно.

Барилга хадаа һүүлэй үедэ арадай ажахын бэеэ данхай гол ехэ үйлэдбэринүүдэй нэгэ һалбари боложо хүгжөө гэжэ бидэ хэлээ һэмди. Тиимэһээ өнөөниие хараадаа абажа, барилгын мэргэжэлтэдые бэлдэлгэдэ гол анхарал хандуулагдаха ёһотой болоо гэхэ байнаб. Мүнөө үедэ ГПТУ-нууд болон Зүүн Сибириин технологическа институдһаа ерэһэн мэргэжэлтэд үсөөн. Тус асуудал аймагай хүсөөр шиидхэгдэхэ асуудал бэшэ. Энээниие республикын засагай дээдын зургаанууд анхарха ёһотой.

Гэхэтэй хамта, хүдөө нютагуудтамнай хэгдэжэ байһан барилгануудые харахада, баярлахаар байдаг. Тэдэ манай Түнхэн нютагай нюур шарайе һайхан болгоно, урагшаа, коммунизм тээшэ дабшажа ябаһан аймнай үнэтэ гэршэ бшуу. Дутуу дунданууд байбашье, барилга яһала хэгдэнэ. Тэдэ 50 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байһан түрэл Буряадтамнай республикын ажалшадай амжалта түгэс ажалай баһа нэгэ гэршэ бшуу.

В. ТАХАНОВ,
Түнхэнэй аймсоведэй гүйсэдковой түрүүлэгшын орлогшо.

Табан жэлэй түрүүшүүл

ҮГЛӨӨНЭЙ УЛААН НАРАНААР...

Үглөөнэй 8 саг боложо байба. Афанасий Георгиевич Аносов гаражһаа тракторaa гаргаад байба. Мүнөөдэр колхозой эгээн холын болохо Баян-Нугын фермэдэ үбһэ абаашаха даабаритай. Афанасий Георгиевичой хубсаһа хунараа үмдөөд гарахаяа байхадань, хүнүүд газаань машинаһаа буужа байба. Колхозой түрүүлэгшэ, парткомой секретарь, управлениие эрхилэгшэд, трактористнууд...

—Арайл үрдижэ ерэбэбди. Колхозой правлениин, парткомой зүгһөө Ленинэй орденоор шагнагдаһантайшни дашарамдуулан амаршалнабди,—гээд колхозой түрүүлэгшэ Александр Николаевич Соковиков бусадһаа эгээн түрүүлэн гарыень адхажа, трактористын багжагар бэеыень тэбэрибэ.

—Иимэ ехэ шагналда хүртэһэндөө баяртайб. Хүнһөө дан үлүү ажалладаггүйб. Һайнта даа, амаршалхаяа ерэһэнтнай,—гэжэ Георгий Афанасьевич нүхэдтөө хандажа хэлэбэ.

—Иимэ ушартай дашарамдуулан, мүнөөдэр Георгий Афанасьевичтаа амаралта үгэхэмнай бэшэ гү?—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ сугтаа ерэһэн нүхэдтөө хандаба.

—Тиимэл ааб даа,—гэжэ тэндэ байгшадай дуугаржа үрдеэгүй байтарнь: «Үгы, амарха саг олдохо. Баян-нугынхид үбһэ тэжээлгүй болоод байна ха юм. Үшөө һайнаар ажаллахын түлөө шагнал үгтэһэн байгаа бэшэ гү?—гэжэ Аносов шиидэнгээр хэлээдхибэ.

Уданшьегүй Афанасий Георгиевич «ДТ-75» тракторaa жолоодон, сомоонууд тээшэ зорёо һэн.

...Афоня хүбүүнэй сэдьхэлые оньһон техникэ хара багаһаань эзэлдэг һэн. Тэрэнэй бага балшар ябахада, трактор, автомашина үсөөхэн бэлэй. «Тракторай гү, али автомашинын кабина соо һуухадаа ехэл баярлагша һэм,»—гэжэ Афанасий Аносов мүнөө дурсадаг. 17 наһатайдаа курсада һуралсажа, трактористын үнэмшэлгэтэй болоһон бэлэй. Трактор жолоодоходо түрүүшээр хүшэршэг һэн. Дүй дурша... дээрэһээ ядалсадаг байгаа... гөөр залуу тракторист ... нэб, хашартай байна» ... нэгэтэшье хэлэжэ үзөөгүй.

Түрэл колхоздоо жэл ... ажаллаад, Афанасий Ано... Совет Армиин зэргэдэ алб... хээ ошоо. Гурбан жэл ... ба хэхэ үедөө мэргэжэл ... баряа улам дээшэлүүлжэ ... Тэндэһээ ерэхэдээ, трактор, ... томашина адли жолоодожо ... даха болоод ерээ. Түрэл ... — Шараголдо ерэһэр авто... шиные жолоодоогүй, ... колхозой түрүүлэгшэдэ ... «Намда трактор үгыт» ... хэлээ һэн.

Хяагтын аймагай Ранжу... вай нэрэмжэтэ колхоздоо А... насий Аносов хори гаран ... таһалгаряагүйгөөр трактор... таар ажаллана.

Тракторист Афанасий Ге... гиевич Аносов паймадахи ... бан жэлэй туршада жэл б... дунда зэргээр 1050 ге... зөөлэн хахалалга хэһэн ба... Тэрэшэлэн 1971 ондо 1... 1972 ондо — 1670 ге... зөөлэн хахалалга түй... Тракторист А. Аносов 1969... до «РСФСР-эй социалис ... рысөөндэ эрхимлэгшэ» ... значогоор, 1970—ондо—В... Ленинэй 100 жэлэй ойн ... рай медаляар, харин 1972 ... до—Ленинэй орденоор шаг... даһан байна.

Эхэ оронойнгоо аша ту... түлөө эсэшэ сусашагүй... ажалладаг хүн бүхэн иим... дэр ехэ хэйрада хүртэдэг ... на бшуу.

***

...Хабарай тарилгын үе... лэй. Ранжуровай нэрэм... колхозой таряанай поли... хизааргүй мэтээр зэнхыжэ... рагдана. Тарилгын агрега... хойно хойноһоо һубарин, ... жэлэй баян таряанай ту... баһа нэгэ тэмсэлээ эх... байгаа. Тэдэ агрегадуудай ... дай Ленинэй ордений кава... коммунист Афанасий Георг... вич Аносовой жолоодоһон ... регат талын хүрьһэ доһо... лан табилуулна.

Зураг дээрэ: А. Г. Ано...

С. ОЧИРОВ

ХАХАД ЖЭЛЭИ ДААБАРИ ДҮҮРГЭГДЭЭ

Худанай леспромхозой модошод республикынгаа алтан ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, социалис уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргэжэ байна. Тэдэнэр модо бэлдэхэ, шэрэхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэһэн тухайгаа һаяхан элидхэбэ.

Июнь һарын гаратар хахад жэлэй даабариһаа гадуур 10 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэжэ хараалһан модошод хүсэ шадалаа зорюулан ажаллажа байна.

П. И. Павловай, Ф. М. Линейцевэй даадаг бага комплексно бригаданууд, модо шэрэдэг автомашинын жолоошод С. А. Арефьев, Г. Д. Васильев, модо отолон унагаагша И. Т. Калинин, модо ашаха түхеэрэлгын оператор В. Н. Машанов социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн харуулна. Леспромхозой эдэ түрүүшүүл хахад жэлэйнгээ даабариие үни дүүргэөд, июль, август һаранuудай түсэбөөр ажаллажа эхилээ.

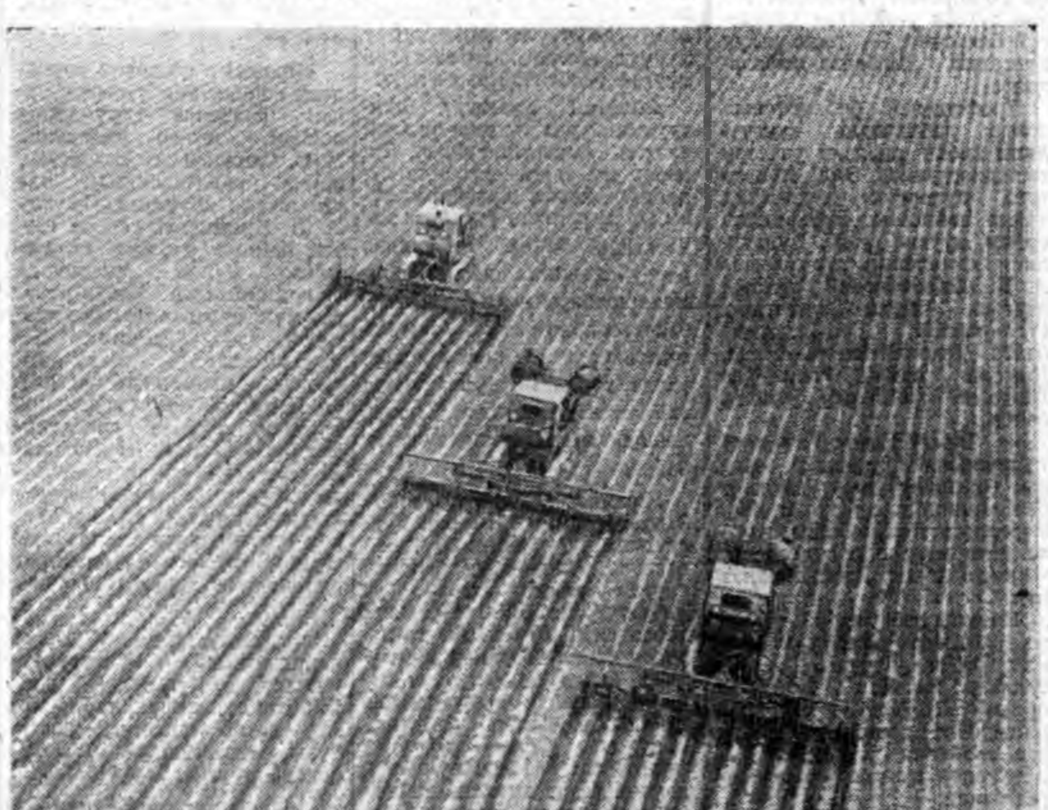
***

Хёлгын леспромхозой коллектив түлишын промышленностиин управлениин мэдэлэй предприятинуудай дундаһаа эгээл түрүүлэн хахад жэлэй даабариие дүүргэһэн байна. Түрүү леспромхозой модошод республикынгаа 50 жэлэй ойдо ажалай бэлэг бариха гэжэ бэлдэнэ. Хахад жэлэй даабариһаа гадуур 5.500 кубометр модо, 1.100 кубометр хюрөөдэмэл материал бэлдэхэ, 60 мянган түхэригэй продукци худалдаха уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ хэрэгтэ тэдэнэр хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

Леспромхозой бүхы коллективэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Модошодой олонхинь халаанай даабариие нэгэ часаар уридшалан дүүргэдэг болоо. Даабаряа дүүргэдэггүй, гээгдэжэ ябадаг нэгэшье хүдэлмэришэн эндэ үгы.

А. Ф. Переваловай хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригадын гэшүүд, А. А. Лаптевай даадаг модо тайрагшадай бригада, А. А. Соболевой даадаг модо хюрөөдэгшэдэй бригада социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Хүндэлэлэй Тэмдэг ордонто З. В. Афанасьев, мүн С. Т. Гаврилов, И. Т. Афанасьев, аха дүү Василий ба Николай Коверкинтэн автомашинануудаа һайнаар харууһалжа, модо шэрэхэ даабаряа халаан бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэ жолоошод мүнөө июль, август һаранuудай түсэб дүүргэжэ эхилээ.

Н. ТЮРНЕВ.

МОЛДАВИИН ССР. Май һарын турша соо хура бороо орожо, ургасын гарасада һайнаар нүлөөлөө. Бричанска районой «Пограничник» колхозой механизаторнууд ургасын хойноһоо харууһалгада ехэ анхарал хандуулна. Ургасын бог үбһэн үгы хэгдээ, газарай хүрьһэн зөөлэрүүлэгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: саахарай свёклын тарилгын зурууд хоорондын элдүүрилгэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ «СИБИРЯК»

Красноярскын комбайнай завод «Сибиряк» СКД-5М түхэлэй шэнэ комбайн бүтээн гаргахаар бэлдэжэ байнхай.

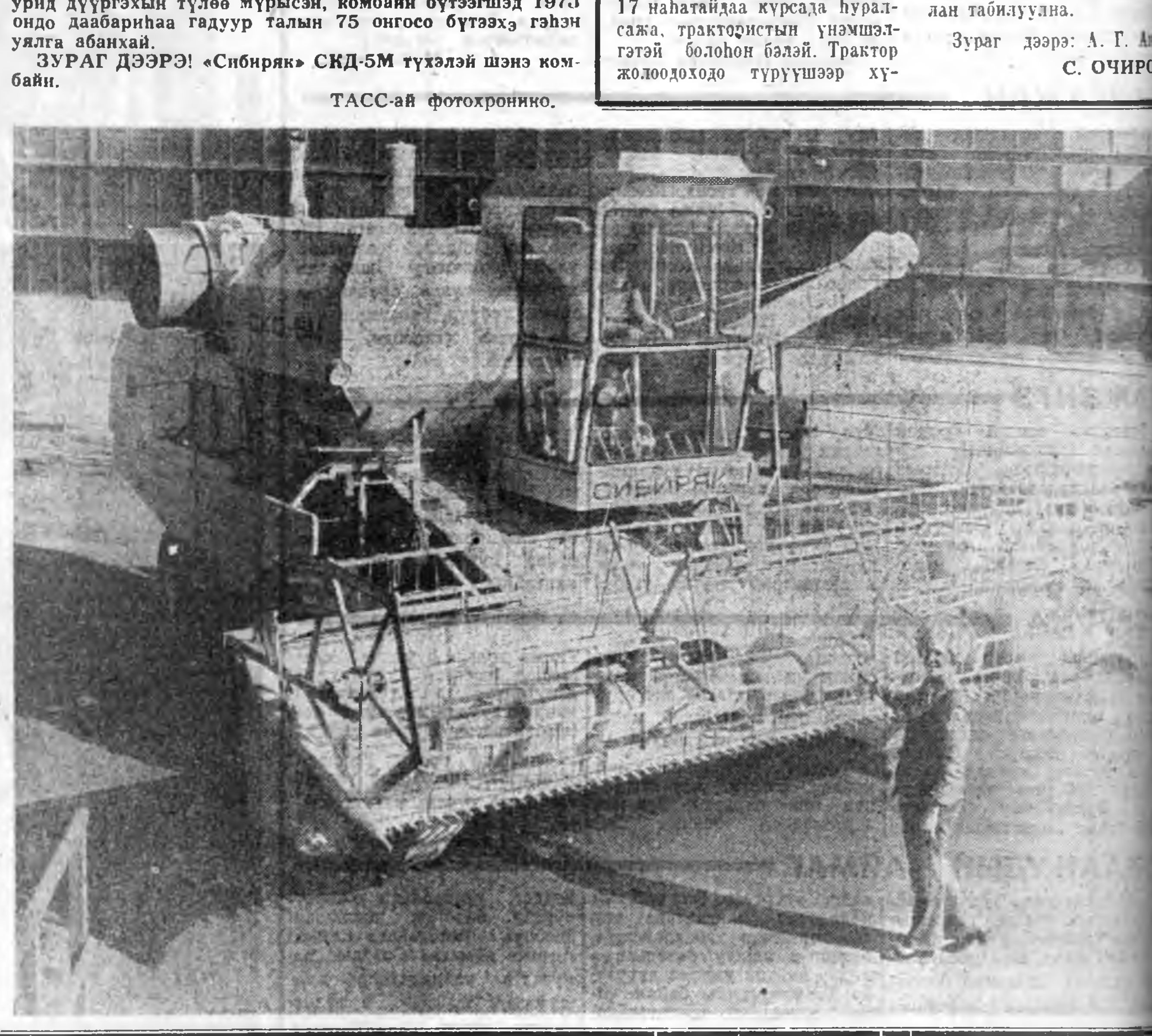
Энэ шэнэ машина 1971—1972 онуудай таряа хуряалгын орёо эрхэ байдалда ороной элдэб районуудта туршалга гараһан байна. Сибириин түрүү комбайнернууд, Социалис Ажалай Геройнууд П. Кошкин (Алтайн хизаар), И. Недобитов (Красноярска хизаар) энэ комбайнаар 22.000-һаа 24.000 центнер хүрэтэр орооһо сохиһон байна.

Шэнэ комбайн ашаглахада найдамтай, таатай зохидоор тааруулагдаһан кабинатай, орооһонойнь бункер 3 кубометрээр ехэ болгогдоһон. Тэрэниие жолоодоходо бэлэн.

Түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысэн, комбайн бүтээгшэд 1973 ондо даабариһаа гадуур талын 75 онгосо бүтээхэ гэһэн уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ! «Сибиряк» СКД-5М түхэлэй шэнэ комбайн.

ТАСС-ай фотохронико.

АЖАЛША ХҮН БА ГАЗЕТЭ

Хэблэлэй шэнжэлэл

★

Хадалиг нютагтай Ахын аймагай ажалшад юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ маша ехэ зорилгонуудые шиидхэжэ байна. Тэдэнэр жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ, продукци ехээр, һайн шанартайгаар, бага гаргашатайгаар абаха гэһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, республикынгаа 50 жэлэй алтан ойдо эрхим угтамжа бэлдэнэд.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, жэшээлхэдэ, 1973 ондо долоо мянга зуун центнер мяха, гурба мянга зургаан зуун центнер һү, хоёр зуун табин центнер ноохо абаха зорилго хараалаанхай. Зүгөөр адууһа малайнгаа тоо толгой олошоруулжа байгаад, иимэ дэбжэлтэ нэгэн доро түйлаха гэжэ эндэхид түсэблэнэ. Ушар тиимэһээ, эдэ уялганууд ехэ хүндэтэйшье, нилээд харюусалгатайшье болоно.

Иимэ ехэ зорилгонуудай табигдажа байхада, аймаг дотор ажалдаа шалгаратшад, замай залууршад хараа байса урган гарана. Иимэл хүнүүд бэрхэшээлнүүдэй урда сухаригдаггүй, зориһондоол хүрэжэ, һарбайһанаал абажа һэлэдаг ха юм. Иимэл зониие манай партиин, манай гүрэнэй алтан жаса гэжэ нэрлэдэг ха юмбибди. Ажалай иимэ баатарнууд Аха нютагта мүн лэ үсөөн бэшэ.

«1972 оной аймагай чемпион», «Коммунизм» колхозой эрхим мал адуулагша Ф. Габанов, аймагай хонишодой дунда нёдондо шалгарһан Н. Осохеев, мүн «Улаан-Аха» колхозой ажалша бэрхэ хонишод Е. Мунконова, Е. Будаев, «50 лет Октября» колхозой суута һаалишан Д. Цыбикова, энэ колхозой түрүү малшад В. Самаев, Ж. Путункеев, В. Нахансаков, М. Мунконов—юрэдөө Ахын ажалша малша зониие баранииень эндэ дурдахын, нэрлэхын аргагүй. Эдээн шэнги ажалдаа габшагайшуул нютаг нуга бүхэндэ, колхоз, отделени бүхэндэ, яһала бии гэжэ тэмдэглэебди.

Эдэ түрүүшүүл тухай, тэдэнэй дүй дүршэл болоод, хүсэл эрмэлзэл тухай, тэдэнэй урагшаа тэгүүлһэн һайн һайхан сэдьхэл, нугаршагүй урма хэшээл тухай аймагай «Малшан» газетэ (КПСС-эй Ахын райкомой, аймагай Соведэй орган) хэр зэргэ һонирхомоор, зориг бадаруулмаар, ажалшадта туһатайгаар, гүнзэгы удхатайгаар бэшэнэб? Аймагайнгаа түрүү хүнүүд тухай бэшэхэдээ, газетэ элдэб янзын жанрнуудые ямараар хэрэглэнэб, уншаха янзада хэр ойлгосотойб, һонирхолтойб? Тобшохоноор хэлэхэдэ, ажалша зон аймагай газетэдэ хүндэтэ һуурияа хэр олонхойб, партийна болон ниитын бусад организацинуудай гол анхаралда байна гү? Иимэ асуудалнуудаар һонирхожо, Ахын газетэ ираһан байнабди.

Аймагай газетэ нютагайнгаа ажалшад тухай яһала бэшэдэг, хүдэлмэриинь «нюуса», онол аргануудые харуулхые оролдодог гээшэ. Энэл зорилгоор тус газетэдэ «Һайн хүнүүд тухай», «Коммунист тухай хөөрөөн», «Табан жэлэй түрүүшүүл», һаяшагай «Манай кандидуудд» гэһэн гаршагууд хэрэглэгдэнэ. Тэдэнэй нэгэн—«Коммунист тухай хөөрөөн» гэжэ гаршаг доро В. Галсановай «Залуугайнь эрмэлзэл буураагүй» гэһэн очерк мартын 6-да толилогдоо һэн. Хатуу хүшэр үедэ, империалис түрүүшын дайнай түлэг боложо байхада, Дагба Сыренович түрөө һэн,—гээд энэ очерк соо уншанабди. Малша айлай бүлэдэ түрэһэн хадаа Дагба малаал хараха, тэрээн һээ бэшэ ямар зугаа байхаб гэжэ эхэ, эсэгэнь хэлэдэг һэн гэхэ. Теэд Дагба хүбүүнэй урда тад ондоо харгы, Агуу ехэ Октябриин зааһан харгы нээгдэжэ, шэнэ ажабайдалай замаар урагшаа дабшаа һэн.

...Мүнөө пенсидэ үни гаранхайшье һаа, коммунист Д. С. Хантагаев коммунизм байгуулагшадай жагсаалда дорюун алхална гээд эндэ саашань хэлэгдэнэ. «Аймагай эрхим лугovод» гэһэн нэрэ зэргэтэй, колхозой арадай хинагшадай бүлэгые даагша, юрэдөө миил һуудаггүй, ехэ эдэбхитэй хүн, ёһотойл коммунист гэжэ энэ очеркһоо элирнэ. Очеркын автор энэ коммунистын абари зангые, тэрэнэй эдэбхи хэшээлые, олониитын үмэнэ тэрэнэй даадаг харюусалгые, дүүргэдэг үүргые яһала тобойсо харуулжа шадаа гэжэ тобшолмоор.

Зүгөөр иимэрхүү найруулгануудые «Малшан» газетэдэ бэдэржэ олохонь ехэл бэрхэтэй. Үбэл, хабарайшье һарын номернууд һайса ирагдаа. Бүри һаяыншье корреспонденцинүүд уншагдаа. Теэд мүнөө үеын хүнэй дүрсэ тодо һонороор, алишье талаһаань тобойсо харуулһан тиимэ уран һайханай тэмдэглэлнүүд даншье һаа үсөөн, үгы тооной. Ажалша зон тухай бэшэһэн материалнуудые харахада, гол түлэб, ехэнхидээ тобшо мэдээсэлнүүд толилогдохо юм. Газетынгээ хэмжээе, мүн арга боломжые хараадуулан, эдэ тобшо мэдээсэлнүүдээшье шанаржуулха, шэмэжүүлхэ тухай бодомжолходо яанаб?! Тиигээ һаа, уншахада ульгам, дура сэдьхэл татасатай байха һэн гэжэ һанагдана. Эндэ үшөө нэгэ жэшээ дурдаябди. Майн 26-най номерто «Коммунист—түрүү зэргэдэ» гэһэн мэдээсэл түнхэглэгдэнхай. Эндэ иигэжэ хэлэгдэнэ:

> «Бартаев Жамьян Жодбоевич — «Коммунизм» колхозой эрхим малшадай нэгэн юм. Энэ үнгэржэ байгаа бэрхэшээлтэй(?!) үбэлжэлгые ажалай эрхим амжалта түйлажа гараба.
>
> Жамьян Жодбоевич хэр угһаа мал ажалда хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай малшан болоһон, тэрэ ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг тула, нэгэшье толгой мал хороохогүйе оролдодог.
>
> Нүхэр Бартаев колхоз соогоо мэдээжэ болоһон, тэрэнэй баян дүй дүршэлөөр, ажал хэрэгээрнь бэшэ нүхэдынь омогорходог..»

Иигэжэ юрэнхы үгэнүүдээр «моисогойлжорхиходо», түрүү малшанай ажал хэрэгыень даамайгаар удалангүй, миил «далим дээгүүр» бэшэжэрхихэдэ, ямар туһа байхаб даа. Нүхэр Бартаевай ажалайнь абьяас, хүсэл эрмэлзэл, гүн сэдьхэлэйнь һанал бодол дэлгээжэ байгаад, яахадаа иимэ урагшаа жүдхэмжэтэйб гэжэ ушар баримтанууд дээрэ эли тодоор, үнэншэмөөр харуулаа һаа дээрэтэхэ һэн бэлэй.

Ахын аймагай газетэдэ түрүүшүүлэй нэрэ, обогууд дутаматгүйгөөр дурдагдана. Энэнь яһалашье һайн. Түрүү хүнүүдээ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэдээ, шэнэ юумэ үүсхэгшэдээ тэмдэглэхэ, алдар солын дэбтэртэ бэшэхэ, тэдэнэй дүй дүршэлыень нэбтэрүүлхэ, дэлгэрүүлхэ гээшэ журналистда мүн лэ хабаатай хэрэг. Харин эндэ иимэ дутагдал ушардаг байна. Ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд гү, али корреспондент аймагайнгаа газетэдэ бэшэхэдээ, даншье һаа олон тоонуудые зэхагүйгөөр дурдадаг, тиихэдэ ажалайнь баатарнууд эдэ тоонуудай саанаһаа мүртэйгөөр харагдадаггүй байха юм. Эгээл иимэ удхатай «Хониин ажалаймнай түрүүшүүл» гэжэ статья (1973 оной № 10), «Шэнэ түлүүдтэ —гол анхарал» (№ 29), «Хонишоной бүлэ» (№ 34) гэхэ мэтэ мэдээсэлнүүд малшадай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэхэ, шэнэ амжалтада зоригжуулха, уряалхаһаа байтагай, эдэ олон тоонуудынь хүнэй ухаа төөрюулжэшье болохоор лэ.

Мүнөө үеын ажалша совет хүниие, тэрэнэй шэнжэ шанарые, энэрхы уужам сэдьхэлые дүүрэнээр харуулха, тэрэнэй арюун һайхан ажал хэрэгые магтан дуулаха, дутуу дунда зүйлнүүдтэй зоримгойгоор тэмсэхэ гээшэ газетын, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ, хүндын хэрэг болоно. Энэ үүргээ Ахын аймагай журналистнар нангинаар дүүргэхэ ёһотой.

БУРЯАДАЙ ТҮХЭЛ ШАРАЙ, ШЭРЭ ЗУРАГ—УРААЛДА

БУРЯАДАЙ уран зураашадай бүтээлнүүд Свердловск хотын уран зурагай галерейдэ түрүүшынхеэ табигдажа, Ураалай хүн зониие ехэтэ баясуулба. Искусствада дуратайшуул үнэhэн буряад уран зурагые hайса мэдэхэл байха. Ушар юуб гэхэдэ, «Совет Алас Дурна зүг» гэжэ уран зурагай зональна выставкэ Улаан-Үдэдэ, мүн Бүхэроссин, Бүхэсоюзна выставкэнүүд Москвада боложо, буряад зурагтай дүтөөр танилсаhан байнабди. Буряад уран зураг, хэнэйшье мэдэhээр, нэгэ дороо байнагүй, харин манай зохидоор хүгжэнэ, бүхы совет искусствын hайн hайхан талые халан абана. Тиимэhээ өөрын түүхэтэй, ..шэ үндэhэтэй ха юм. Арадай бүтээлэй бүхы баялигые хэрэглэжэ, онсо өөрын шэнжэтэй зүйлнүүдые урлан хэлэниинь хэзээдэшье мартагдахагүйл.

Буряад уран зураг тодо хурса, тон ойлгосотой. Үндэhэн арадай маяг шэнжые, ухаан мэдэрэлые, hанал бодолые бэедэ абаhан тула, нюдэнэй хужар боложо харагдана бшуу. Үрэжэлтэ баян буряад талын таряашадай, загаhашад болон хонишодой, хүдэр шамбай хүдэлмэришэдэй ба буряадай интеллигенциин дүрэ зурагуудай, түхэл шэнжэтэй танилсахадаа, тон дүтын аха дүүнэртэйгээ, үеынгөө хани нүхэдтэйгөө уулзажа байhан ..ал баясаабди. Үзэсхэлэнтэ ..е Буряадай байгаалиие зурагта дээрэ хужарлан харахада, уужам дэлгэр Россин баатарлиг ажабайдалай амин хүдалые тон элеэр мэдэрнэбди. Буряад арадай түүхые тодо хурсаар харуулhан графическа зурагууд манай оронной олон үндэhэ яhата арадуудай революционно тэмсэлые яаха аргагүй hануулна. Тиигээд ерэхэлээрээ, уран зурагай бүхы жанраар яhала ёрагшатайгаар хүдэлжэ, Россин Федерациин уран зурагай хүгжэлтэдэ горитой нэмэри боложо үгэнэ ха юм.

Буряад уран зурагай эхи табигшадай бүтээлнүүд тусгаар таhалгада табигдаа. Энээниинь Свердловск хотын олон хүн зон ехэ hонирхон харана. Жэшээнь, Ц. Сампилов, Р. Мэрдыгеев, А. Хангалов, И. Дадуев, И. Аржиков, Эрдэни гэгшэдэй зурагууд табигдаhан байна. 20—30-аад онуудта бүри урданьшье урлан зураhан бүтээлнүүд хүнүүдэй анхарал татана. Гүйсэд хүгжэhэн буряад уран зураг мүнөө үеын хилэ үни хада гаралгаашье hаа, хорёод онуудай эшэ үндэhэтэй ха юм. И. Дадуевай «Буха-ноён», А. Хангаловай «Хэрэнэй дабаан», Р. Мэрдыгеевэй «Уйдхар зоболон», «Үбгэнэй гасалан-зудал», И. Аржиковай «Бөө аргалдаг бэшэ, зобоолон» гэhэн зурагууд урданай ..гай барга бүдүүлиг байдалые зүбөөр харуулна, түүхын гэршэ боложо үгэнэ.

Ахамад уран зурааша Ц. Сампилов буряад зурагай хүгжэлтэдэ нилээд ехэ алдар габьяатай. Выставкэдэ тэрэнэй дүрбэн зураг табигдаа. 30—40-өөд онуудай үеэр зурагдаhан байна. Эдэ бүтээлнүүдынь буряад зурагай хүгжэлтын замые эли тодоор харуулна гээшэ. «Малшан» гэжэ зурагые бүри урданьшье хэhэн байна. Харин «Бүрүүл үдэр» гэжэ зурагынь жэншэдгүй гоёор хэгдэhэн, дэлхэйн ямаршье музейдэ табигдахаар. «Улаан партизанууд Дээдэ-Үдэ оробо» гэжэ тематическа зурагынь Совет Буряадта шэнэ байдалай түбхинэhые эрид шууд гэршэлнэ.

Буряад графикын ахамад зураашан Эрдэниин бүтээлнүүдые эндэ табиhаниинь ехэ hайшаалтай. Юуб гэхэдэ, энэ бэлигтэй зураашанай бүтээлнүүд урдань Буряадhаа ондоо газарта табигдаагүй байhан гэхэ. Эдэ зурагуудые хаража, Буряадта графическа зурагай үни хада хүгжэн hалбаржа захалhые мэдэрхэ ёhотой болонобди.

Гадна Г. Павлов, М. Шестакова, А. Окладников, Е. Неволина, К. Сергеев, Г. Чикотеев, Э. Аюшеев, В. Гончар, Н. Котенев гэгшэдэй зурагуудта Буряад ороной түхэл шарай, мүнөө үеын хүнүүдэй абари зан, hанал бодол толормо хурсаар харуулагдана.

Урдын байдал удхалан харуулhан зурагуудhаа гадна, мүнөө үеын байдал, түйлай ехэ хубилалтанууд тухай, ажалшадай ажаhуудал, габшагай ажал тухай уран хурсаар, удха түгэлдэрөөр найруулагдаhан бүтээлнүүд выставкэдэ табигдаhан байна. Энэнь Буряадай уран зурагай искусствын мүнөөнэй байдалые элитээр зураглана.

Д-Н. Дугаровай выставкэ дээрэ табигдаhан зурагууд угаа hонирхолтой, удха түгэлдэр. «СССР-эй арадай артист Л. Линховоин» болон бусад портредүүдынь, «Урданай саг» гэжэ триптихhээ «Үльгэршэн» гэжэ зурагынь буряад арадай байдал, абари зан ба соёл культурые тодо мэргэнээр харуулаа. Совет Буряадай хүнүүд тухай, тэдэнэй ажабайдал, ажал хэрэг тухай уран зурааша Даша-Нима Дугаров магтан дуулана. Хэмжээгээрээ иимэ ехэ бүтээл зохёоходоо, тэрэ темээ гүнзэгыгөөр, зүбөөр, тобойсо гаргажа шадана. Уран зураашын шэрэ будаг тааруу hайнаар хэрэглэдэг байhаниинь hайшаалтай. Выставкэ дээрэ табигдаhан зарим бүтээлнүүдтэ (жэшээнь, Г. Купцовой ехэ панно дээрэ) үнгэ шэрын тааруу бэшээр хэрэглэгдэhые хаража болоно. Тиихэдэ уран зурааша Дугаров хэмжээгээрээ ехэ зураг дээрэ хүдэлхэдөө, бүтээлэйнгээ уран хурса, гоё hайхан байхын тула ехэ оролдолго гаргана. Буряад ороной хүдөө нютагта хамтын ажалай эмхидхэлгын, Забайкалида түрүүшын тракторай ерэлгын түүхэтэ темэдэ зорюулжа бүтээhэн «Эхин» гэжэ шэнэ зурагынь энээниие элирхэйлэн гэршэлнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, энэ зураг али бүхы талаараа hайн гэхын аргагүй. Уран зурааша яаража бүтээгээ ха.

Совет Буряад ороной ажалшадай олон портредүүдые уран зурааша Ю. Чирков выставкэдэ табяа. Зохёол бүхэниинь («Һур харбагша-чемпион Б. Бальчиновай портрет», «Социалис Ажалай Герой Н. Тогмитовагай портрет») хүнэй сэдьхэл бодолые, абари зангые зүбөөр, тодо хурсаар харуулна. Шэрэ будаг тааруугаар ниилүүлжэ, гоё hайханаар бүтээhэн дээрэhээнь, эдэ портредүүд харагшадта ойлгосотой болоhоншье байхадаа магадгүй. Н. Тогмитовагай портрет зурахадаа, ногоон, шара-ногоон үнгэтэй шэрэ шадамараар хэрэглэhыень тэмдэглэхэ шухала. Энэнь ажалша хүнэй омог дорюун абари зан, сэдьхэл бодолые илангаяа дүүрэнээр гаргана бшуу. Ю. Чирковой «Манай үбгэ эсэгэнэр», «Эхэ», «Хуушанай байдал», «Ламанар» гэжэ зурагуудынь буряад арадай урдын байдал, үгытэй ядуу хүнүүдэй байдал, тэдэниие дарлан мүлжэжэ байгшадай харата муухай хэрэгые зүбөөр зураглан бүтээжэ, выставкэдэ орожо харагшадые хуушанай байдалтай танилсуулна.

Республикаhаа газаа тээ нээгдэhэн Буряадай искусствын выставкэдэ түрүүшынхеэ хабаадаhан залуу уран зурааша А. Даржаевай портредүүд, зурагууд hонирхолтой байна. Тэрэнэй «Малшад» гэжэ зураг эгээлэй юрыншье hаа, үргэн дэлюун, нюдэ алдама талын дунда мал адуулжа ябаhан хоёр эхэнэрэй образые уран хурсаар харуулжа шадаа.

Мүнөө үеын Буряад ороной байгаалиин зураглал выставкэ дээрэ али бүхы талаhаа харуулагдана. Үзэсхэлэн hайхан байгаали, элдэб түрэлэй модод, харьялан урдаhан гол мүрэнүүд М. Оленниковэй «Куналейн таряалан», «Зэдэ гол», Г. Баженовэй «Һур харбаан», А. Казанскиин «Байгалай загаhашад» гэжэ бүтээлнүүдтэ зураглагдана.

Уран зурааша А. Бритовагай шэмэглэл гоёолтын бэлиг шадабари тус выставкэ дээрэ элеэр харагдана.

Буряадай уран зураашад имагтал республикынгаа ажабайдалhаа уран бүтээлэйнгээ темэ олоно гэжэ хэлэжэ болохогүй. Манай Эхэ ороной газар дээрэ, Советскэ Союзай арадуудай ажабайдалда боложо байhан хубилалтанууд эдэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэнэ. Тиимэhээ К. Дульбеевэй «Партизанай хизаарта» гэhэн зураг энэ талаар илангаяа тэмдэглэлтэй.

Буряадай графикада уран зурааша А. Сахаровскаягай творчество эгээл тодо хурса, hонирхолтой юм. «Минии арадай түүхэ», «Буряад оромни», «Һур харбаан» гэhэн зурагуудынь, «Гэсэр» гэжэ национальна эпосэй шэмэглэл илангаяа тодо хурсаар бүтээгдэнхэй. Тэрэнэй бүтээлнүүд ажабайдалые үнэн зүбөөр харуулдагаараа шалгардаг юм. Зурагуудайнь образууд дабтагдашагүй, национальна шэнжэтэй, арадай аман үгын зохёолнуудай баялигта үндэhэлнэ.

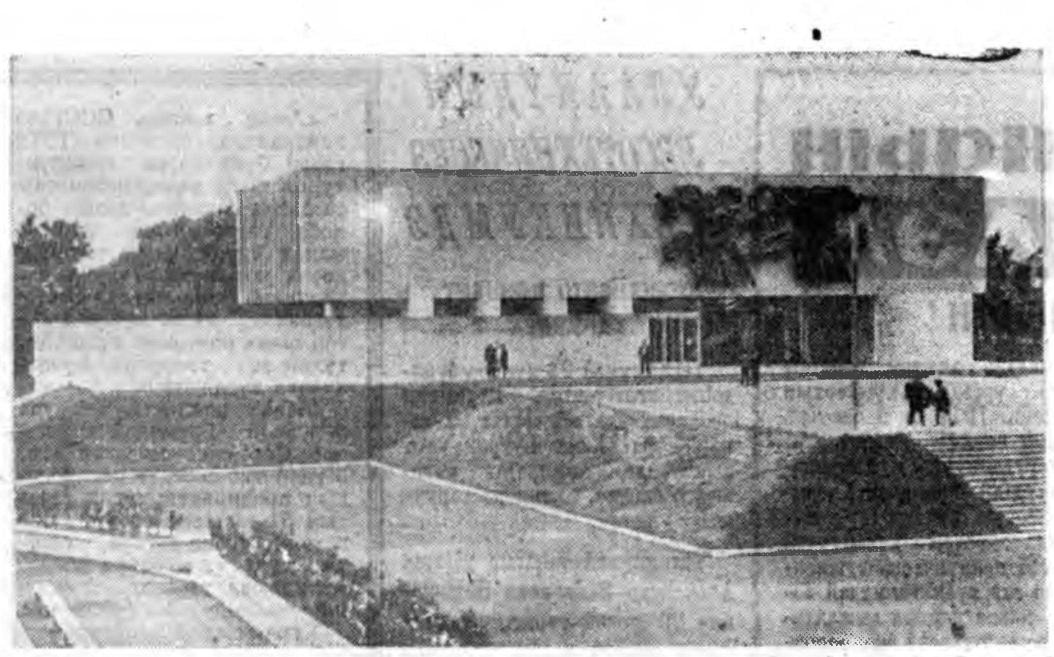
Һая болотор Буряадай скульптура мэдээжэ бэшэ гэхэ гү, али обёорогдоогүй байhан юм. Харин Свердловскдо нээгдэhэн выставкэ дээрэ Е. Васильевай модон дээрэ хэhэн hиилүүрнүүд национальна түхэл маягтай байhаараа, темээ үнэн зүбөөр харуулhанаараа олоной анхарал татаа. Э. Цыденовэй «Басаганай портрет» гэhэн бүтээл яhала шадамараар хэгдэhэн байна. Гэбэшье хатуу металл дээрэ бэшэ, харин сагаан гипсээр хэгдэhэнhээ муушагаар харагдана. М. Эрдынеев бүхы модоной хээ түхэлые hайнаар ойлгохо, мэдэхэ байhан дээрэhээ, буряад арадай хуушанай ёhо заншалые алдангүй, адуу малай, ангай дүрсэнүүдые шадамар бэрхээр бүтээhэн байна.

Буряадай шэмэглэл гоёолтын-прикладной искусство тус выставкын шэмэглэл болоо. Наhатай уран бэлигтэнэй (Ц. Нимаевай, Д. Чагдуровай, Г. Базаровай, Д. Бадмаевай, Ц. Намжиловай), тэдэнэй hурагшад — П. Намсараевай, М. Эрдынеевэй уран бүтээлнүүд: гоё hайхан бугааг, мүнгэн гааhан, хэтэ, эхэнэрэй зүүдхэлнүүд выставкэдэ орогшодой анхарал татаhан, тэдэниие ехээр hонирхуулhан байха юм. П. Намсараевай уран бүтээлнүүд илангаяа удха түгэлдэр, гоё hайхан, нарин нягта байhаараа шалгарна.

С. Ринчиновэй бүтээлнүүд национальна түхэл маягтай юм. Тэрэнэй «Тоонто» гэhэн зураг совет бүлын эбтэй эетэй байдал, сүлөөтэ газар дээрэ мүндэлhэн жаргалта байдал тухай жабхалан түгэсөөр хөөрэнэ.

Буряадай уран зураашадай бүтээлнүүдэй выставкэ Свердловскын хүн зондо ехэ hайндэр боложо үнгэрбэ.

С. ЧЕРВОННАЯ,
искусство шэнжэлгын кандидат, СССР-эй Уран зурагай академиин искусствын түүхэ ба теори шэнжэлдэг институдай ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ.

ЭХЭ ОРОНДОО ҮНЭН БАЙХААР ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ

АЛДАР СУУТА АЛЕКСАНДР МАТРОСОВОЙ ДАЙШАЛХЫ ЗАМААР

III. ӨӨРЫНЬ НЭРЭМЖЭТЭ МУЗЕЙДЭ

Арадайнгаа баатар хүбүүнэй гэрэлтэ hайхан дурасхаалые тэмдэглэхэеэ ерэhэн хүндэ голой эрьс шадар үндэр табсан дээрэ табигдаhан Александр Матросовой хүшөө абаhаар эли тодоор харагдадаг. Мэдээжэ совет скульптор Е. Вучетичэй айхабтар ураар, гүнзэгы удхатайгаар бүтээhэн хүшөөгэй дэргэдэ hүгэдэн зогсоод, заhамал тэгшэ, ногоон талмайханаар саашань ябахадаш, тулганууд дээрэ дүндылүүлэгдэжэ барнгдаhан, хиидэ байhан шэнги хүнгэхэнөөр бүтээгдэhэн тэбхэр ута сагаан, үргэн шэл үүдэтэй булад музей соо ороод харахада бүришье эли тодоор, баримта жэшээнүүдээр, элдэб янзын зүйлнүүдээр тайлбарилан харуулагдана.

Музейн нэгэдэхи дабхартань Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда ябаган сэрэгэйхидэй хэрэглэhэн «сорокопятка», «миномедуудhаа» эхилээд, бишыхан хүрзэ, каска хүрэтэр сэрэгэйхидэй буу зэбсэгүүд, жэжэ, томо hомонууд, элдэб хэрэгсэлнүүд тодхоотой, табяатай.

Музейн гол залда үргэн налуу сагаан мрамор гэшхүүрээр, улаан ковёр дээгүүр шэмээгүйгөөр хоёрдохи дабхарта гаража ябахадаш, урдахи үргэн ханын бүхы энгээр hүүдэр шэл дээрэ зураhан зураг анхаралыеш татаха. Залуу уран зурааша Борис Тальбергын энэ бүтээлдэ харуулагдаhан зурагуудые, онсо удхатай фигурануудые адаглан харахада, мүнөөдэрэймнай эрхэ сүлөө, зол жаргал хадаа урдахи үеын зоной гаргаhан ямар ехэ тэмсэлээр түйлагдааб даа, энээниие хүндэлэн сэгнэе, хододоо hэргэг ябая гэhэн гүн гүнзэгы удхатай.

Уран зохидоор зураглан, ойлгосотой hонороор тааруулан табиhан стенд витринэнүүдэй нэгэнhээнь нүгөөдэдэнь ябажа танилсахада, ленинскэ комсомолой дайшалхы замай хуудаhанууд тодорхой баримта зүйлнүүдээр тобоймо элеэр харуулагдана. Түрүүшын комсомолшуудай биледүүд, граждан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнуудай үедэ фронт эльгээхые гуйhан залуушуулай мэдүүлгэнүүд, дайсадай хатуу hабарта ороод, hүүлшынгээ үдэрнүүдые үнгэргэжэ байhан эрэлхэг зоригтонуудай түрэлхидтөө ябуулhан бэшэгүүд, үмдэжэ ябаhан хубсаhан, абажа ябаhан альбом, номуудынь, буу зэбсэгүүдынь — дурасхаалта зүйл бүхэниинь олон юумэн тухай хэлэжэ үгэнэ, нангин наряар хадагалагдана.

Музейн үзэмжэдэ байгаа олон hонирхолтой зүйлнүүдэй дунда Александр Матросовой богонихоншье hаа, наhанайнь баян намтар харуулhан экспонадууд гол hуури эзэлнэ.

Александр Матросовой багадаа Ульяновска областьдо үншэн хүүгэдэй байшанда өөдөө болоhон, Уфа городтохи ажалай үхибүүдэй колонидо хүмүүжэhэн, сэрэгэй албанда абтахадаа, Краснохолмско сэрэгэй-пехотно училищида hураhаниинь харуулhан фото-зурагууд, документнүүд, хүмүүжүүлэгшэд, багшанарайнь дурдалга бэшэгүүд hонирхолтой. Фронт ошоходоо, hайн дуратан-сибириинхидэй 91-дэхи стрелково бригадын бүридэлдэ ороод, Матросовой удангүй гайхамшагта баатаршалгаяа гаргаhан байлдаанай карта-схемэ, дайлалдахэдаа барижа ябаhан автомадынь харуулагдана.

Илангаяа нангинаар хадагалагдадаг зүйлнүүдэйнь нэгэн — комсомольско биледынь музейн гол залай хойmор талада тусгаар хэгдэhэн ендэрэй тэг дундахи булад хара тумба дээрэ, заhамал зузаан шэл доро табяатай. 1942 ондо ноябрьда абаhан комсомольско шэнэхэн энэ билет—музейн эгээл үнэтэй экспонат. Зурагархан гэрэлэй туяа тэрэниие гэрэлтүүлнэ. Билет дээрэ иигэжэ бэшээтэй. «Дайсанай дайшалхы зэбсэг бэеэрээ бүглэжэ, буудахыень болюулаа, баатар зориг гаргаа». Матросовой хармаанhаа биледынь абаад, дээшэнь тушааха болоходоо, частиин парторг эдэ үгэнүүдые хара бэхээр hөөлжүүлэн hагад бэшэhэниинь мүнөө тэрэ зандаа аржыса уншагдана.

Музейн энэ эгээл нангин зүйлэй дэргэдэ комсомолдо ороhон залуушуулда комсомольско билет барюулагдадаг. Сэрэгэй уялгата албанда мордохоhоо урид хүбүүд ерэжэ зогсодог, hургуулиин үхибүүд шэн зоригой хэшээлнүүдые үнгэргэдэг, залуушуул урдань сэрэгшэд, партизанууд ябаhан, ажалай болон комсомолой ветерануудтай уулзалгануудые эмхидхэдэг заншалтай. Музейн конференц-зал соо комсомолой горкомой пленумүүд болон зүблөөн, семинарнууд болодог юм байна. Тиигэжэ А. Матросовой музей хадаа комсомолой горкомой, пионернүүдэй эмхиин шухала суглаа хуралнуудаа, уулзалга үдэшэнүүдые үнгэргэдэг байшан-ордониинь болонхой.

Бүхы Псковско областиин комсомолшууд, залуушуулай гараар, хүдэлмэриhөө сүлөө сагтаа ажаллажа олоhон мүнгэн нөөсөөрнь музей баригдаhан байна. Ганса Великие Луки городой ажалшад музейн барилгада 160 мянган час хүдэлhэн, 150 мянган түхэриг мүнгэ оруулhан байха юм.

Энэ арадай барилгын газаахи, зосоохи архитектурна зохёолгонь, шэмэглэлтэ гоёолтонь ураар, гүнзэгы удхатайгаар бүтээгдэhэн. Ахалагша архитектор А. Белохонь, архитекторнүүд А. Константинов, В. Брайнис, инженер А. Лурье гэгшэд совет архитектурын түйлалтануудай гурбадахи харалгада үндэрөөр сэгнэгдэжэ, дипломдо, шагналда хүртэhэн, ленинскэ комсомолой дээдэ хайра—шагнал абаhан байна.

1971 ондо музейн бүтээгдэжэ, августын 14-дэ нээгдэхэдэ, Александр Матросовой гэрэлтэ hайхан дурасхаалай хүндэлэлдэ бодхоогдохо гэhэн бүхэли комплекс эсэслэн байгуулагдаа. 1948 оной зун нэн түрүүндэ Александр Матросовой хүүр эндэ урилагдан асарагдажа, тиихэдэ үшөө дайнай hандаралгаhаа хүсэд hэргээгүй Великие Луки городой 15 мянган ажалшадай щанаhал хүндэлэлэй оршон байдалда табигдаhан. 1954 оной июлиин 25-да Александр Матросовой хүүр дээрэ хүшөө бодхоогдоhон байна.

Музейн нэгэ тусгаар таhалга соо дурадхал hанамжануудай зузаан дэбтэрнүүд бии. Тэдэниие иран харабал, манай Совет ороной бүхы газарнуудhаа, заха хизаарнуудhаа ерэhэн үнэн зүрхэнэй үгэнүүд, хилын саадахи айлшадай элдэб хэлэн дээрэ хэhэн тэмдэглэлнүүд захадань гарашагүй олон.

«Байлдаанда би
хабаадаагүйб,
Багаhаа станогой дэргэдэ
зогсооб!
Бэеэрээ дайсанай дзот
бүглэжэ,
Баатар Матросов
үхэлhөөм абараа!

1943 ондо эсэгээ дайнда алдаhан Псковой хүдэлмэришэн Владимир Половниковой эдэ шүлэглэмэл мүрнүүд зузаан, зузаан дэбтэрнүүд соо бэшээтэй, мянга түмэн гүн сэдьхэлэй үгэнүүдэй гол удхыень тайлбарилна гээшэ.

Ц. ДУГАРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Александр Матросовой нэрэмжэтэ музейн газаа тала.

Авторай фото.

Великие Луки — Улаан-Үдэ.

(Түгэсхэл. Эхиниинь июниин 14-нэй, 16-най номернуудта).

ТУҺАТАЙ НОМ

«Судьяда туhатай ном» манай республикын номой магазинууд болон библиотекэнүүдтэ орожо, судьянар, адвокадуудай, студентнэр, багшанарай, мүн юрын хүнүүдэй анхарал татана.

Москвагай «Юридическэ литература» гэжэ хэблэлhээ гараhан энэ номые СССР-эй Верховно Сүүд, гэмтэ аюул хэлгые hэргылхэ хэмжээнүүдые хараалдаг Бүхэсоюзна институт зохёоhон байна.

Сүүдэй хэрэг харалгын үүргэ болон зорилгонууд, хэрэгүүдые харагшадай эрхэ болон уялганууд ном соо гүнзэгыгөөр, ойлгосотойгоор хэлэгдэнхэй.

Ном дотор оруулагдаhан тусхай бүлэг ехэ туhатай гэжэ hанагдана. Социалис зөөри урилгэтэй, гэмтэ хэрэгүүдые хэлгэтэй тэмсэл, харгын аюул hэргылэлгэ, хулиган ааша гаргаhан ябадалтай тэмсэхэ гэхэ мэтэ болон бусадшье асуудалнууд номой энэ тусхай бүлэгтэ ороно.

Номой авторнууд хэдэ хэдэн асуудалнуудые наринаар хаража үзэhэн байна. Хуулиин наhа гүйсөөгүйшүүлэй хэhэн гэмтэ хэрэгүүдые харалгын онсо оорэ илгаа, захиргаанай тушаалтадай зүгhөө гаргаhан гэмтэ хэрэгүүд ном дотор онсо шэнжэлэн харуулагданхай.

Б. ДАМБАЕВ.
юрист.

Ленинэй ордентэ локомотив-вагон заhабарилгын заводой дэргэдэ ажалшадай хэрэглэлэй эд бараа бүтээхэ цех нээгдээ бэлэй. Шэнэ цехэй хүдэлмэришэд таhалга соо нособхо гэрэлнүүдые, сэсэг тариха тэбшэнүүдые бүтээжэ эхилhэн юм. Мүнөө энэ цехэй коллектив арбаад зүйлэй продукци гаргадаг болоо.

Ажалаа hайн мэдэдэг, дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд эндэ олон юм. Мастер М. В. Кулагинагай даадаг участогай коллектив хододоо hайн шанартай продукци бүтээжэ, бэшэнэй дундаhаа шалгарна. Мария Викторовна продукциин шанарыень наринаар шалгадаг. Голодоhо гаргаhан хүдэлмэришэдтэ зүбшэл заабари үгэдэг, бүри hайнаар ажал хэхыень урмалдаг.

Комсомол залуу басагад Н. Суранова, Н. Невинская гэгшэд халаан бүриингөө даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг. Юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ энэ цехэйхид 1.200 мянган түхэригэй продукци гаргахаар шиидэнхэй.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: мастер М. В. Кулагина; эрхим түрүү хүдэлмэришэд Н. Суранова, Н. Невинская гэгшэдэй ажаллажа байхань харагдана.

П. ВУРМАКИНАЙ фото.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГТА

ҺАЙНДЭРТЭ БЭЛЭДХЭЛ

Үдэр ерэхэ бүри дүтэлжэ байhан республикынгаа 50 жэлэй ойе hайнаар угтахын түлөө тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо асуудал hаяхан аймагай Совэдэй гүйсэдкомой заседани дээрэ зүбшэгдэбэ. Эндэ предприятинуудай, организацинуудай ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадаа.

Тосхоноо hэргээжэ, гудамжануудаа сэбэрлэхэ, айл бүхэнэй газаа досоохиие арилгаха тухай шиидхэбэри ба болзор гаргагдаа. Хүнүүдэй амардаг парк hэргээхэ тухай хэмжээ ябуулга хараалагдаа.

Тосхоной арада, гүн тунгалаг ой соо байрлаhан энэ парк ёhотойл амаралтын газар юм. Зүгөөр тэрэ hанаhанда хүрэмөөр болгогдоогүй. Тиимэ дээрэhээ эндэхи hандалинуудые, горхон дээгүүр гараhан ябаган хүүргэ шэнэлхэ, хатарай талмай, зунай театр, павильон, наймаанай газарнуудые заhабарилха, харуулан ойлгуулха агитаци элбэгээр хэрэглэхэ, спортын талмай бэлдэхэ гэhэн зорилго табигдана.

ЛЕНИНГРАДАЙ АЙЛШАД

Һаяхан аймагай культурын байшан соо хоёр үдэрэй туршада Ленинградай эстрадын артистнар концерт харуулба. Холын айлшадай концерт hонирхожо, хүнүүд ходо залаар дүүрэн байгаа.

Инструментальна ансамблиин хүгжэмшэд Леонид Волочков, Владимир Иванов, Владимир Зайцев, Виктор Завьялов гэгшэд элдэб хүгжэм наадажа, харагшадые hонирхуулаа. Тиихэдэ дуушад Ирина Полторацкая, Юрий Ковалевский, Людмила Лапшина, Юрий Вын-Мо гэгшэд вокальна искусствын бэрхэ мэргэжэлтэд байhанаа гэршэлээ.

Артист Юрий Коршун хүнүүдэй дура ехээр татаа. Энэмнай хүнүүдые энеэлгэдэг мэргэжэлтэй, СССР-эй арадай артист Аркадий Райкинай шаби байба. Тэрэ ажабайдалда бии байhан дутуу дундануудые аятай зохидоор шүүмжэлхэдээ, элдэб аяг ааша харуулжа, харагшадые унатарнь энеэлгээ. Зүгөөр хурса үгэнүүдтэнь дайралдаhан зондо энеэдэн бэшэ, харин «ханяадан» болоо ха.

ЗАЛУУ МЕХАНИЗАТОР ШАЛГАЛТА ГАРАНА

Комсомол хүбүүн Валерий Чимитцыренов арбадахи класс дүүргээд, түрэл Улаанайнгаа колхоздо ажаллаха гэжэ шиидээ hэн. Тиигээд механизаторнуудай hургуули дүүргэжэ, трактор машина жолоодохо эрхэтэй болоо.

Мүнөө Валерий ёhотойл ажалай шалгалта гаража байна. Юуб гэхэдэ, тэрэ хабарай тарилгада түрүүшынхеэ хабаадаба. Тэрэнэй ажалладаг нэгэдэхи тракторно- таряан ажалай бригада тарилга хэхэ түсэбөө амжалтатай дүүргэнэ. Энэ амжалтада механизаторнуудай зэргэдэ түрүүшынхеэ оролсоhон залуу хүбүүнэй хубита бии. Иигэжэ тэрэ шалгалтаяа hайн тушаажа байна.

ЭДИР ХҮГЖЭМШЭД ТООСОБО

Баргажан тосхоной үхибүүдэй хүгжэмэй hургуулиин hурагшад hуралсалай жэлэй түгэсхэлдэ түрэлхидтөө тоосоото концерт харуулдаг заншалтай юм. Һаяхан аймагай культурын байшан соо ээлжээтэ концерт болобо.

Программадань ород ба хилын саанахи классигуудай бүтээлнүүд, совет композиторнуудай дуунууд, арадай аялга, хатарай хүгжэм гэхэ мэтэ элбэг байба. Эдээниие фортепиано, баян, аккордеон дээрэ гүйсэдхэhэн эдир хүгжэмшэд эрхимээр hуража, hайн hуури табижа байhанаа үшөө дахин гэршэлээ.

Һургуулиин багшанар С. Г. Малыгин, А. Н. Колманов, В. А. Иванов, А. Н. Шадрин, Н. Т. Бурцева гэгшэд бэлиг шадабаритай үхибүүдые хүгжэмдэ hургажа, ехэ удха шанартай ажалаа hайнаар ябуулна. Һуралсалай энэ жэлдэ 60 үхибүүд hуража гараба.

ГВАРДЕЕЦ НЭРЭЕЭ БАТАЛНА

Иннокентий Яковлевич Игумнов—Баргажанай автотранспортна предприятиин түрүү слесарь-инструментальщик үдэрэйнгөө нормо хододоо үлүүлэн дүүргэдэг, ажалайнь шанар hайн байдаг. Предприятиин жолоошод элдэб асуудалаар тэрээндэ хандадаг заншалтай. Теэдшье гайхалтай юумэн эндэ үгы. Тэрэ дүй дүршэлтэй жолоошон ха юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ тэрэ дайнай шэрүүн замаар автомашинаараа ябажа гараhан. Польшын газар дээрэ хүндөөр шархатаад, нютагаа бусаха баатай болоhон, мүнөө тэрэнэй энгэртэ «Шэн зоригой түлөө», «Дайшалхы габьяагай түлөө» гэhэн медальнууд ялардаг.

Социалис оронуудаар

Газар таряалангай хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньhожоруулжа, ороohо таряанай болон бусад ургамалнуудай баян ургаса абадаг болохо асуудалнуудта аха дүү социалис оронуудта ехэ анхарал хандуулагдана. Мүнөө үеын бүтээсэ ехэтэй машина, агрегадууд бүтээгдэжэ, механизаторнууд ажал хүдэлмэридөө хэрэглэнэ. Газар уhалха, шииг намаг ехэтэй газар хатааха талаар горитой ажал ябуулагдажа байна.

* * *

СОФИ. Болгариин Арадай Республикын Толбухин городтохи «Метал» гэжэ машина бүтээлгын заводто кукуруза хуряадаг комбайнда хэрэглэхэ тусхай түхеэрэлгэ гаргагдажа эхилбэ. Тэрэ түхеэрэлгэ Софидахи хүдөө ажахын хүдэлмэри оньhожоруулха научно-шэнжэлгын институдта зохёогдоhон байна. Комбайнай ротортo шагтагалжа, энэ түхеэрэлгэ ашаглаhанай ашаар кукуруза хуряалга дээрэ ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлэгдэжэ, кукурузын ороohоной гээлтэ хоролто бага болодог байха юм.

Тус научно-шэнжэлгын институдай мэргэжэлтэд «УНЛМ-3,5» түхэлэй шэнэ машина зохёогоо. Тиимэ машинанууд виноградник дээрэ хэрэглэгдэхэ юм. Тэрэниие ашаглаhанай ашаар оройдоол хоёр хүн нэгэ доро газар хахалха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха аргатай болоно. Тэрэ машинын хүсөөр нэгэ часай туршада виноградникай 1,5 гектар талмай элдүүрилэгдэдэг байна.

Пловдив хотын бүлэг инженернүүд сливэ, персик, бусад фруктнуудые хуряаха шэнэ комбайн зохёобо. Тэрэниие хэрэглэхэдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлнэ, үрэ жэмэс намаа набшаhанhаа hайнаар илгагдана. Энэ комбайнаар нэгэ модоной жэмэс хуряахын тула оройдоо 5 минута хэрэгтэй гэжэ туршалгын үедэ элирүүлэгдээ. Тиигэжэ аяар 100 хүнэй хэхэ ажалые гансахан машина бүтээдэг болобо бшуу. Тиимэ түхэлэй машинанууд Ямбол хотодохи «Сила» гэжэ машина бүтээлгын заводто гаргагдажа эхилбэ.

* * *

ГАВАНА. Кубын Республикын Агуада-де-Пасахерос нютагта (Лас-Вильяс провинци) механизаторнуудые бэлдэхэ шэнэ hургуули нээгдэбэ. Зургаан hарын үнгэроод байхада, энэ hургуули дүүргэhэн 240 механизатор саахарай тростник хуряадаг комбайнуудые жолоодожо эхилхэ юм.

Кубын хүдөөгэй бусад олон районуудта иимэ hургуулинууд нээгдэнхэй. Саахарай тростник хуряаха, хүдөө ажахын бусад хүдэлмэри оньhожоруулха хэрэгтэ механизаторнуудые олоор бэлдэхэ асуудал шиидхэхы удха шанартай гэжэ тоологдоно.

Сафра (саахарай тростник хуряалга) оньhожоруулха хүдэлмэри Кубада гол түлэб дүүргэгдэжэ байнхай. Республикын эрхэ байдалда ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглажа болохо машина зохёохо эрилтэ мэргэжэлтэдэй урда табигдаhан байгаа. Тэдэнэр энэ шухала зорилгоёо бэелүүлхын тула нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Тиигэхэ зуураа хариин гүрэнүүдэй дүршэл хэрэглэн ажаллаhан байна. Мүнөө орон дотор тиимэ комбайн бии болонхой. Либерецкдэхи Ухтомскиин нэрэмжэтэ заводто КТП-1 түхэлэй комбайн бүтээгдэнэ. Тэрэниие зохёон байгуулгада Кубын мэргэжэлтэд хабаадалсаhан байна.

Республикын саахарай тростнигай поличууд дээрэ тиимэ түхэлэй түрүүшын хэдэн арбаад трактор ашаглагдана.

* * *

ХАНОЙ. Хойто Вьетнамда байгша оной май hара соо урдынхиhаа холо дулаан, хура бороотойшье байба. Барайгарай түрүүшын ургаса хуряалгын үедэ хура бороо орожо эхилээ. Тиимэhээ хүдөө ажахын кооперативуудай хүдэлмэрилэгшэд ургасаяа богони болзорто, hайн шанартайгаар хуряажа абахын тула бүхы хүсэ шадалаа, арга боломжоёо элсүүлэн ажаллажа байна.

Уhалууриин түхеэрэлгэнүүдые заhабарилжа, ашаглалгада бэлэн болгохо хүдэлмэридэ олон хүн хабаадана.

* * *

Ханой шадарай Хатэй провинциин хэдэн мянгаад хүн уhалууриин hубаг ханаабуудые сэбэрлэлгэдэ хабаадалсана. Данхоайты гэжэ уhалууриин түхеэрэлгын 22 километр ханааб hүүлэй үедэ сэбэрлэгдэhэн байха юм. Намаглиг полинуудай уhа-hорон абадаг 7 станциин заhабарилга Виньфу провинцида дүүргэгдэхэ дүтэлөө. Хабак провинциин хэдэн арбаад мянган таряашад шухала хүдэлмэридэ хабаадана.

(ТАСС).

Уласхоорондын шэнжэлэл

СССР—США: ШЭНЭ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр США-да ерэлгэ бүхы дэлхэйн хүн зоной анхарал татана. СССР-эй, США-гай хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгые США-гай ба бусад оронуудай политическэ, ниитын ба худалдаа наймаанай тушаалтад, уласхоорондын хэблэл үргэнөөр зүбшэлхэдөө, шэнжэлхэдээ, политическэ шухала хэрэг болоно гэжэ сэгнэнэ. Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Москвада уулзажа, хөөрэлдөөнүүдые хэһэнһээнь хойшо үнгэрһэн жэлэй турша соо СССР-эй, США-гай хоорондын харилсаанай һайжаралга имагтал эдэ хоёр ороной арадуудта бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, амгалан ёһоор зэргэ оршохо хэрэгтэ ехэ удха шанартай байгаа гээд тэмдэглэгдэнэ.

Али бүхы асуудалнуудые эбэй ёһоор, хөөрэлдөөнүүдые хэжэ шиидхэхын тула хоёр талын абаһан уялга, стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха тухай үгэеэ ойлголсолго шухала удха шанартай. Ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүд амгалан ёһоор зэргэ оршохо, али бүхы асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ аргатай гэжэ Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүд баталаа һэн .

Экономическа талаараа дэлхэй дээрэ эгээн хүсэтэ хоёр гүрэн — СССР-эй, США-гай хоорондохи экономическа харилсаа холбоон энээндэ үндэһэлнэ. Амгалан тайбанаар зэргэ оршохо политикадаа үнэн сэхэ Советскэ Союз ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдтэй, тэдэнэй дунда США-тай али алиндань ашатай туһатай харилсаа холбоогоо үргэдхэн хүгжөөхын түлөө ходоо тэмсэнэ. 1919 оной октябрь һарада В. И. Ленин иигэжэ хэлээ һэн: «Экономическа асуудалнуудаар Америкэтэй, — бүхы оронуудтай, илангаяа Америкэтэй үгэеэ ойлголсохые хүсэнэбди». Мүнөө, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй нүлөөн доро США-гай политическэ тушаалтадай ухаан бодолдо ехэ хубилтануудай боложо байхада, энэ хараа шэглэл амжалтатайгаар бэелүүлхэ эрхэ нүхэсэл бии болонхой. 1972 ондо совет-американ эд бараанай эрьесын хэмжээн гурба дахинаар ургаа. Теэд энэмнай түрүүшын алхам мүн.

Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай хүтэлбэрилэгшэдэй энэ уулзалга хоёр ороной хоорондохи харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ шухала туһа нэмэри болохо байна. Мүнөө үедэ элдэб һалбаринуудта совет-американ харилсаа хүгжөөхэ һайн эрхэ нүхэсэл бии болоод байна гэжэ Л. И. Брежнев июниин 14-дэ американ журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө тэмдэглээ һэн.

КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдаһан эб найрамдалта программын таһаршагүй хубинь болохо ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо ленинскэ политика Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгын үедэ бэелхэ байна. Түби дэлхэй дээрэхи политическэ байдалые һайн тээшэнь хубилгажа байһан эб найрамдалта политическэ хараа шугамыень бүхы түбинүүдэй арадууд һайшаана.

ИТАЛИИН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ДОРОЙТОЛГО

Джулио Андреоттиин толгойлдог Италиин правительство июниин 12-то тушаалһаа бууба. Христианско-демократическа, социал-демократическа, либеральна партинуудай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн баруунай үзэл баримталдаг энэ правительствын унахыень үнинэй хүлеэһэн байгаа. Ушарынь юуб гэхэдэ, Андреоттиин кабинет парламентын олонхиин зүгһөө дэмжэгдэжэ шадахагүй болоһон байгаа бшуу. Нэгэдэхеэр, юундэб гэхэдэ, тэрэ республиканска партиин этигэл найдабари алдаа; хоёрдохёор, ушарынь юуб гэбэл, христианско-демократическа партиин зүүнэй тала баримталагшадай зүгһөө шүүмжэлэлдэ ороһон байна.

Христианско-демократическа партиин июнь һарын эхеэр болоһон съезд Адреоттиин кабинедые эсэслэн буруушаагаа. Баруунай үзэл баримталдаг бүлэглэлые усадхахые, мүн социалис партиин хабаадалгатайгаар зүүнэй үзэл баримталдаг правительство байгуулхын тула тус партитай хөөрэлдөөнүүдые хэхые делегадууд дурадхаба. Правительствын толгойлогшо өөрынгөө партиин шиидхэбэри дүүргэн, тушаалһаа бууха ушартай болоо.

Андреоттиин кабинет жэлшье байгаагүй. Нёдондо жэл болзорһоо урид үнгэргэгдэһэн парламентын һунгалтын һүүлээр тэрэниие байгуулга Италиин зонхилхы тушаалтадай консервативна хубиин оронойнгоо политическэ байдалые баруунай шэглэлтэй болгохо һэдэлгэ гээшэ гэжэ политическэ ажаглагшад сэгнэһэн байна.

Зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүд, нэн түрүүн Италиин Коммунис парти баруунай үзэлтэй правительствада эсэргүү тэмсэл хэжэ эхилээ һэн. Хүдэлмэришэнэй үргэн хүдэлөөнэй Италида дэлгэржэ, экономическа ба социальна үндэһэн хубилалтануудые хэхын тула үргэн ниитэ арадай оролдожо байһан үедэ ороной хүгжэлтые тад һөөргэнь хубилгажа яашье болохогүй гээд тэдэ мэдүүлбэ.

Энэ сэгнэлтын зүб байһые байдал элирхэйлэн баталба. Ангиин тэмсэлые һуларуулхабди гэжэ ехэ капиталай түлөөлэгшэдтэ найдуулһан үгэеэ баруунай үзэл баримталдаг кабинет бэелүүлжэ шадаагүй. Нёдондо жэлэй һүүл багта, энэ жэлэй түрүүшын хахадта Италида буһалгаанай хүдэлөөн улам үргэдэһэн байна. Орон доторой экономическа байдал эрид муудаа, итальян лирэ үнэгүй болоо, юумэнэй үнэ сэн ехээр нэмээ, хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 1,2 миллион болотороо ургаа. Хархис хүсэнүүд, шэнэ түхэлэй фашис бүлэглэлнүүд зонхилхы тушаалтадай хархис ябуулгануудые һамбаашалхаар оролдоһон байха юм. Айлган һүрдөөхэ, хашалта харшалалта хэхэ зорилготойгоор эдэнэр хархис ябуулганууды хээ.

Политическэ орёо байдалда Италиин правительствын доройтон уналга болоһон байна. Энээнһээ уламжалан тохёолдоһон байдал заһаруулха гээшэ хүшэр, ехэ саг хэрэгтэй гэжэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. Арадай хүсэнүүдтэй, правительствануудтай харилсаа холбоогоо улам үргэдхэһэнэй ашаар Италиин обществын үмэнэ оршоһон экономическа, социальна асуудалнууд шиидхэгдэхэ зэргэтэй.

Ю. КОРНИЛОВ,
Ю. ЛОПАТИН.
(ТАСС).

УЛААН-ҮДЫН ЛЕСОТЕХНИЧЕСКЭ ТЕХНИКУМДЭ

МОДОШОДТО КОНЦЕРТ ХАРУУЛБА

Техникумэй 24 хүнһөө бүридэһэн агитбригада Итанциин леспромхоздо айлшалаа. Тэдэнэр Кома- Кика һууринуудта ажаһуудаг, ажалладаг модошодто ошожо, концерт харуулаа.

Техникумэй таһагые даагша Александр Яковлевич Шленкевич 20 жэлэй туршада техникумэй коллективэй түйлаһан амжалтануул тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Концерт хүтэлбэрилэгшэ Е. В. Хижняковой шог ёгто удхатай тобшохон рассказуудые харагшад ехэтэ һонирхоһон байна. «Залуу наһан» гэжэ ансамбль «Байгалай толон», «Басагад һархяагта ошоо» гэһэн дуунуудые ирагуу һайханаар дуулажа, модошодто альга ташалгаар угтагдаа.

Бүлэг хатаршад «Буряадай залуушуул» гэжэ хатарые уян нугархайгаар гүйсэдхөө.

ШАНГАЙ ҺУУРИ ЭЗЭЛБЭ

Техникумэй суглуулагдамал команда мэргэн буудалгаар зонын мүрысөөндэ хабаадалсаад, Хабаровско хотоһоо бусажа ерэбэ. Табан хүбүүн, гурбан басаган зонын энэ мүрысөөндэ хабаадалсахаяа ошоһон юм. Тэдэнэр шангай гурбадахи һуури эзэлжэ, яһала амжалтатай ябажа ерэбэ. Сэрэгэй эхин шатын бэлдэхэлэй хэшээл заадаг багша, запасай мойор Леонид Тимофеевич С..ков техникумэй суглуулагдамал командые һориһон, хүтэлбэрилһэн байна.

11,5:1,5 ТООТОЙГООР ШҮҮБЭ

Республикын үнинэй шатаршан, СССР-эй спортын мастерта кандидат А. М. Игумнова 13 хүлгэ дээрэ нэгэн доро наада үнгэргэбэ. Студентнэртэ ерэһэн айлшан 11,5:1,5 тоотойгоор шүүбэ.

511-дэхи группын студент Гена Односторонцев партияа шүүһэн, 992-дохи группын һурагша Вася Леонов тэнсэһэн байха юм.

В. ЦЫРЕНЖАПОВ,
лесотехническэ техникумэй багша.

ОЛООРОО ХАБААДАНА

«Ажал хэхээр, СССР-ээ хамгаалхаар бэлэнби» (ГТО) гэһэн бүхэсоюзна физкультурна шэнэ комплексын гаргагдаһаар жэлһээ дээшэ болобо. Үнгэрһэн энэ үе соо манай Хурамхаанай леспромхозой коллективэй дунда эмхидхэлэй ямар хүдэлмэриин хэгдэһэн, хэды хүнэй ГТО-гой шэнэ комплекс тушааһан тухай энэ тэмдэглэл соогоо хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Манай коллектив «Труд» бүлгэмэй Буряадай областной Соведэй мэдэлэй юм. Мүнөө тус соведтэ республикын предприятинуудай спортын 51 коллектив бүрндэлдэ абтажа, физкультура, спортын хүдэлмэри байра дээрээ эмхидхэжэ, тэрээндэ олон хүниие хабаадуулжа байдаг юм.

Хурамхаанай леспромхозой физкультура, спортын бүлгэм 1971 ондо бии болгогдожо, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэд — ниитын соведэй байгуулагдаһан сагһаа хойшо модо бэлэдхэгшэдэй дунда эмхидхэлэй горитойхон хүдэлмэри хэгдэһэн байна.

Мүнөө манай спортын бүлгэмдэ 335 гэшүүн тоологдоно. Тэдэнэймнай 76,1 процентнь хүдэлмэришэд болоно. 1972 онһоо 115 хүн спортын разрядтай болоһон, ниитын хори гаран инструктор, тренер, спортын 15 судьянар бэлдэгдэһэн байна .

Физкультура, спортын өөрын хүтэлбэрилэгшэдтэй болоһон манай коллектив жэлэй дүрбэн сагта спортын олон зүйлэй мүрысөөнүүдтэ хабаадалсана. Һүүлэй үедэ үбэлэй, зунай спартакиадануудые үнгэргэжэ, спортдо дуратайшуулай анхарал татажа эхилээ һэмди. Жэшээнь, байгша ондо үнгэргэгдэһэн үбэлэй спартакиадада 360-аад спортсмен хабаадалсажа, санаар, конькигаар урилдахадаа хурдан солбоноо, сагаалса буудахадаа харуулһан, бүмбэгэтэй хоккейгээр аймагай, республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ олоороо хабаадалсаһан байгаа. Мүн волейбол, баскетбол, футбол, ородой лапта наадаха, хүнгэн атлетикэ, велосипедээр урилдаха өөрын командануудые бүридүүлһэн байнабди. Эдэ бүгэдын ашаар спортын мүрысөөнүүдтэ леспромхозой хүдэлмэришэд хүгшэн, залуугүй хабаадалсажа байдаг болоо.

1972—1973 онуудай үбэлэй спартакиадын дүнгөөр Хурамхаанай леспромхозой физкультурын коллектив республикын «Труд» бүлгэмэй спортсменүүдэй дунда түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи шатын дипломоор шагнагдаһан байна.

Леспромхозой модошод өөрын стадион, талмайтай болохын тула ехэхэн оролдолго гаргана. Эндэ леспромхозой комсомолой комитедэй секретарь А С. Гурулева, эдэбхитэд эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа хоккей наадаха талмай, сагаалса буудалгын тир түхеэрһэн, стадион баригдаһан байха юм. Дээрэ дурсагдаһан барилгануудые түхеэрхэдэмнай үндэр бүтээсэтэ ажалаараа республикада соогоо суурхуулһан бага комплексно бригадын бригадир В. П. Парамонов, Майск тосхоной дунда һургуулиин багша А. П. Бодунов болон бусад ехэ туһаламжа үзүүлээ һэн.

Арад зоной дунда физкультура, спортын хүдэлмэри һэргээжэ, олон хүниие хабаадуулха зорилготойгоор эмхидхэгдэһэн эдэ хэмжээ ябуулганууд өөрынгөө үрэ дүн харуулжа эхилээ. Мүнөө Майск тосхон соогуур сүлөөтэй сагтаа архидажа, юрэ зайжа ябаха хүниие харахагүйт. Леспромхозой хүдэлмэришэд ажалай һүүлээр, амаралтын үдэрнүүдтэ спортын секцинүүдтэ, нүгөө зариман мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсануудта ерэжэ, сүлөө сагаа ашатай туһатайгаар үнгэргэнэ. Тиигэжэ тосхоной залуушуулһаа гадна, спортын зүйлнүүдээр үнгэргэгдэдэг мүрысөөндэ наһажаал болоһон хүдэлмэришэд хабаадалсадаг болонхой. Жэшээ болгон хэдэн баримта эндэ дурдая: байгша оной май нэгэнэй үдэр хүнгэн атлетикээр урилдаан үнгэргэгдэһэн юм. Мүрысөөндэ залуушуулһаа гадна, 45—55 наһатай эрэшүүл, 30—40 наһатай эхэнэрнүүд хабаадалсаһан байгаа. Эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда модо ашадаг түрүү тракторист, ой модоной промышленностиин үнинэй хүдэлмэришэн Санжы Цыренович Шабосоев түрүү һуури эзэлжэ, дурасхаалай бэлэг, нэгэдэхи шатын дипломоор шагнагдаа һэн. Мүн энэ үдэр үнгэргэгдэһэн футболой наадаанда хоёр үеын — спортын ветеранууд тосхонойнгоо залуушуулай суглуулагдамал командатай наадажа, олоной анхарал татаһан байгаа. Эсэгэнэрынь хүбүүдтэйгээ наадахадаа яһала һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулһан байна. Тиигээшье һаа, залуушуул уулзалгын дүүрэхын лэ тэндэ нэгэ бүмбэгэ сохижо, шүүжэ гараа бэлэй.

Байгша оной майн 9-нэй үдэр 100 x 200 x 400 x 800 гэһэн эстафетэ дамжуулгын урилдаан боложо, баһал олон хүниие баясуулаа бэлэй. Энэ үдэр гурбан үеын спортсменүүд урилдаһан байгаа. Леспромхозой командые сэрэгэй албанда мордохоо байһан 18 наһатай шуран солбон хүбүүд түлөөлһэн, аха наһатайшуулые В. П. Парамоновой бага комплексно бригадын гэшүүд, һургуулиһаа 10-дахи классай һурагшадай командa хабаадаһан юм.

Урилдаанай дүн гаргахада, һурагшадай команда нэгэдэхи, В. П. Парамоновой бригада хоёрдохи һуури эзэлһэн байба.

Иигэжэ физкультура, спортдо олон зониие хабаадуулдаг болоһонһоомнай хойшо, леспромхозоймнай хүдэлмэришэд сүлөөтэй сагаа ашатай туһатайгаар үнгэргэдэг болоо. Хоёрдохёорнь гэхэдэ, модошодой дунда үбшэлхэ, хулиган ааша гаргаха ябадал үсөөрөө.

Үнгэрэгшэ жэлэй март һараһаа эхилжэ, 160 хүн ГТО-гой нормо тушаажа эхилээ һэн. Мүнөө эдэнэрэй 126 хүниинь ГТО-гой комплексын бүхы программа тушаажа дүргэһэн байна. Саашадааа ГТО-гой нормо тушаалгада олон хүниие хабаадуулхын зорилгоор эмхидхэлэй хэмжээ ябуулга абаха байнабди.

С. СОЛКИН,
Хурамхаанай леспромхозой физкультурын соведэй түрүүлэгшэ.

Вашингтон — Америкын Холбоото Штадуудай нийслэл хото.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Коммунистнуудтай хөөрэлдөөн» — түрүү бэшэг. «Бэлэн болонхой» — Д. Доржиевай статья. «Нүхэд дахинаа уулзаба» — А. Рыжковой статья. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Нютагай Соведүүдэй һунгалтада зорюулагдана.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хүдөөгэй соёлой шиидхэгдээгүй асуудалнууд» — суглуулбари. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Түрүүшын доктор, багша» — С. Дугаровай статья. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна;

16.30—«Время» — мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Америкын Холбоото Штадуудта ошоод байһан тухай. 17.30—19.00—Забһарлалга. 19.00—«Время» — мэдээсэлэй порграмма. Нүхэр Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Америкын Холбоото Штадуудта ошоод байһан тухай.

Улаан-Үдэ харуулна:

22.00 — Телепанорама. 20.20— «Хүн ба байгаали». 21.05 — Уласхоорондын шэнжэлэл». (буряадаар). 21.25—Концерт. 21.55 — Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо. «Архивай документнүүд хөөрэнэ» 22.15—«Факел»—залуушуулда зорюулагдаһан программа.

«Орбита» харуулна;

23.00 —«Время» — мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Америкын Холбоото Штадуудта ошоод байһан тухай.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна;

20.00—Хүндэ атлетикээр Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. Мадридһаа дамжуулга. 20.50—Эдуардо де Филиппо. «Минии бүлэ». Совет Армиин Түбэй театрай зүжэг.

ХУРА БОРООН

Байгша оной июниин 15—17-ной үдэрнүүдтэ республикын урда зүгһөө аадар, бороон ерэжэ, зарим нютагуудта шииг нойто ороһон байна. Тиин Петропавловка тосхон шадар сүүдхын туршада 40 миллиметр аадар, бороон орожо, аймагай тарялан сабшалан ехээр ундалуулба. Мүн Торидо—17, Ново - Сэлэнгинскэ — 16, Тарбагатай, Бэшүүртэ—9—10, Мухар- Шэбэртэ —8, Михайловкада—7, Хүдэри-Сомон, Санагада —6, Захааминда—3, Сахир, Гусиноозорск, Ивалгада 2 миллиметр шииг нойтон үнгэрһэн үедэ ороо. Республикын бусад аймагуудта хура бороон оробогүй.

Ороһон энэ бороон тарялан, сабшалангай ургасада һайн нүлөө үзүүлхэ. Эдэ үдэрнүүдтэ республика дотор шииг нойтон орохогүй, халуун үдэрнүүд болохоор хүлеэгдэнэ.

Июниин 21-нэй үдэр баруун-хойто зүгһөө секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха, бага зэргээр хура бороон орохо, аадарлаха, һүниндөө 10—15, үдэртөө 27—32 градус дулаан болохоор хараалагдана.

Л. ГОНЧАРОВА,
агрометеоролог.

ХИЛЫН СААНАҺАА

телефон·телеграф·радио

НЬЮ-ЙОРК

ОЛОНОЙ ҺОНИРХОЛ ҮҮСХЭНЭ

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй «Советскэ Союзай политика ба уласхоорондын байдал тухай» ном ороной номой магазинуудта ороод, американ олониитын һонирхол ехээр үүсхэбэ.

«Даблдей энд компани» гэжэ американ ехэ хэблэлэй ахамад редактор С. Ричардсон иигэжэ мэдүүлбэ: «Энэ номой түрүүшынь хэһэгүүд Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Америкын Холбоото Штадуудта ерэхынь урда тээхэнэ худалдаанда гараһаниинь иимэ номые хэблэһэн бидэндэ илангаяа аятай байна».

Энэ ном хэблэхэ гэһэн бодол нёдондо түрөө һэн гээд Р. Ричардсон хэлэбэ. Тиихэдээ мүнөө үсын гол шухала асуудалнуудаар Советскэ Союзай Коммунис партии хүтэлбэрилэгшэдэй ямар хараа бодолтой байһые, СССР-эй политика, уласхоорондын байдал тухай асуудалнуудые американ олониитэдэ ойлгуулха зорилго манай хэблэл урдаа табяа һэн.

ЛОНДОН

Үнэн зүб эрилтэ

ТАСС

Великобританиин газар дээрэхи ядерна баазануудые усадхахын түлөө хүдэлөөндэ парламентын гэшүүд — 64 лейборист хамтаран нэмэбэ.

1972 ондо лейборист партиин конференци дээрэ абтаһан тогтоол дотор энэ эрилтэ табигдана. Лейборис ба кооперативна партинуудай нютагай эмхинүүдэй, профсоюзай зүгһөө тэрэ эдэбхитэйгээр дэмжэгдээ.

ВАШИНГТОН

„США-да айлшалан морилыт“

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Холбоото Штадуудта ерэлгэ бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаа саашадань һайжаруулха арга олгохо байха гэжэ американ олониитэ тэмдэглэнэ. Ороной ниитын элдэб эмхинүүдэй түлөөлэгшэдһөө олон тоото бэшэгүүд, телеграмманууд СССР-эй Вашингтондохи посольстводо ороно. Хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд амжалтатайгаар үнгэрэг лэ гэжэ хүсэһэн мэдээсэлнүүд олон.

Дайнай ветерануудай эмхиин хүтэлбэрилэгшэ Джозеф Половскиин Чикаго хотоһоо (Иллинойс штат) Л. И. Брежневэй нэрэ дээрэ эльгээһэн телеграмма дотор иигэжэ хэлэгдэнэ. «Танай албанай хэрэгээр Америкэдэ ерэһэнтэйтнай дашарамдуулан, һайн ябажа, ехэ аша үрэ туйлахыетнай хүсэнэб».

ВАРШАВА

СССР-тэй харилсаамнай үргэдэнэ

ТАСС

Советскэ Союзтай харилсаа холбоогоо хүгжөөлгэдэ Польшын Арадай Республика онсо анхарал хандуулна гээд ПНР-эй хүндэ промышленностиин министр В. Лейчак ПАП агентствэдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлбэ.

Советскэ Союзда ПНР-эй эльгээдэг эд бараанай, эдлэл хэрэгсэлнүүдэй дунда хүндэ машина бүтээлгын продукци 50 процентнь болоно. Польшо далайн судна, түмэр замай вагон, сернэ кислота үйлэдбэрилхэ заводуудые СССР-тэ бүтээжэ үгэдэг юм.

Советскэ Союз машина, металлургическа ба бусад түхеэрэлгэнүүдые Польшодо эльгээдэг гээд министр тэмдэглэбэ.

ДЕЛИ

Худалдаа наймаан үргэдэнэ

ТАСС

Дэлхэйн дэлгүүр дээрэ сууда гараһан Индиин медикаментнүүдые СССР-тэ худалдаха тухай ехэ хэлсээндэ Делидэ гар табигдаба.

Али алинда ашатай туһатай энэ хэлсээн Индиин медикаментнүүдые СССР-тэ олоор худалдаха хэрэгтэ нилээд нүлөөлхэ байха гээд найдажа байһан тухайдаа Индиин түрэнэй худалдаа наймаанай министр Д. П Чаттопадхайя, хэлсээндэ гар табилгын ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо эм домуудые СССР-тэ худалдалга хоёр дахин ехэ хэмжээтэй болоо. Энэнь медицинын промышленностиин талаар Индиин, Советскэ Союзай хоорондохи харилсаа холбооной амжалтатайгаар хүгжэжэ байһанай гэршэ болоно гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

БЕРЛИН

Х. Зиндерман Н. А. Тихоновтэй хөөрэлдэбэ

ТАСС

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Зиндерман СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй ба ГДР-эй хоорондо экономическа, научно-техническэ харилсаа холбоо байгуулха правительствануул хоорондын комиссиин совет талын түрүүлэгшэ Н. А. Тихоновтэй уулзаба. Экономическа Харилсан туһалалсалгын нэгэдэмэл программа бэелүүлхэ замда хоёр ороной арадай ажахы хүгжөөлгэдэ правительствануул хоорондын комиссиин хүдэлмэри ехэ удха шанартай байна гээд хөөрэлдөөнэй үедэ тэмдэглэгдээ.

СОФИ

БКП тухай баримтанууд

ТАСС

Тунхаглагдаһан баримтануудай ёһоор, мүнөө үедэ 700 мянган хүн Болгариин Коммунис партиин зэргэдэ тоологдоно. Эдэнэр 24 мянган партийна эхин эмхиие нэгэдүүлнэ. Хүдэлмэришэд — 40 процент, таряашад кооператорнууд — 20 процент, алба хаагшад коммунистнуудай 28 процентнь болоно. БКП-гэй гэшүүдэй гурбанай нэгэ хубинь мэргэжэлтэд болоно. Коммунистнуудай 38 процентнь дээдэ ба тусхай дунда һургуулитай.

НЬЮ-ЙОРК

Аюулгүйн соведэй шиидхэбэри

ТАСС

ООН-ой зүгһөө Кипртэ хэгдэһэн ябуулга тухай ООН-ой генеральна секретариин элидхэлые Аюулгүйн Совет зүбшэлөөд, амгалан байдал һэргээхын тула ООН-ой сэрэгүүдые үшөө 6 һарын турша соо Кипртэ байлгаха гэһэн шиидхэбэри абаа. Кипрэй Республикын правительствын зүбшөөлөөр Соведэй шиидхэбэри абтаһан байна.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛАЙ АША . ТУҺАДА

Ниитэ Европын зүблөөнэй хүдэлмэриин гурим, зүблэхэ зүйлнүүд, зүблөөнэй нээгдэхэ үдэр, болохо газар гэхэ мэтэ асуудалнуудые зүбшэлһэн, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөндэ бэлдэхэ олон талын хабаадалгатай зүбшэлэлгэнүүдэй дүнгүүдые дэлхэйн олониитэ һайшаан угтаба. Ниитэевропын зүблөө июлиин 3-да Хельсинкидэ зарлаха гэһые, зүблөөндэ Европын гүрэнүүдэй хабаадаха гол гуримуудые, тодорхойлон хэлэбэл, адли тэгшэ эрхэтэй ба бэеэ дааһан байдалтай байлга, хүсэ хэрэглэлгэһээ арсалга, хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байлга, арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэлгэ, дотоодын хэрэгтэ хамааралсахагүй ябадал гэхэ мэтые эб найрамдал бэхижүүлхэ дуратайшуул һайшаана.

Бүгэдэ ниитын һанамжаар, ниитэевропын зүблөөн Европодохи эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ байна.

Аюулгүй байдалай, харилсаа холбооной асуудалнуудаар июль һарын эхеэр зарлагдаха ниитэевропын зүблөөн Европо түбидэ бата бэхи эб найрамдал хангаха үндэһэ һуури хангаха гээд, КПФ-гэй ЦК-гай уряалаар Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин делегациин албанай хэрэгээр Финляндида аяншалгаяа дүүргэһэнтэй дашарамдуулан, Хельсинкидэ тунхаглагдаһан коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Советскэ Союзай эб найрамдалта политикые хоёр парти үндэрөөр сэгнэнэ, КПСС-эй XXIV съезд дээрэ һайшаагдаһан эб найрамдалай программа залан сэхээр, амжалтатайгаар бэелүүлгые дэмжэнэ гээд документ дотор хэлэгдэнэ.

Франциин Национальна суглаанай депутадууд-коммунистнууд мэдүүлгэ тунхаглуулхадаа, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөө Хельсинкидэ зарлалга Европодо эб найрамдал бэхижүүлхэ замай шухала шата болохо ёһотой гээд тэмдэглэнэ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөө зарлалгые һайшааха зуураа, Швейцариин политическэ департаментын начальник Пьер Грабер иигэжэ хэлэбэ: «Энэ хуралдаан һайн, шухала дүнгүүдые үгэхэ ёһотой».

(ТАСС).

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Үдэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат—66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 68-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00503. Заказ № 0044